Vdekje Fashizmit — Liri Popullit!

RILINDJA

ORGAN I FRONTIT POPULLUER TE KOSOVES E METOHIS

Pulltorina paguhet gotowa
Taksa postale e paguar

NEDELJNI LIST
FLETORE E PERJAVESHME

Redakcija: Prishtine
Rruga Armata e Kuqe Nr2

PAJTIMET:
per 1 vit 96 din.
„ 6 muej 48 „
„ 3 muej 24 „

Dorshkrimet nuk kthehen

Odgovorni urednik
Drejtori pergjegjes XHELADIN HANA

Vjeti IV Nr. 98 | PRISHTINE, 14 Kallnuer 1948 | Çmimi 2 dinarë

Nga mbledhja e Plenumit te Frontit popullluer per Kosmet

Me pune te vetmohueshme popujt e Krahines s'one

e filluen vitin e dyte te Planit pesvjeçar per jete ma te lumtun — drejt socijalizmit

Me daten 10 te ketij mueji filloi ne Prishtine mbledhja e Plenumit te Frontit Popullluer Krahinuer te Kosmetit. Ne rend te dites jane keto pika: referat i sekretarit te Frontit Krahinuer mbi punen e deritashme; referat mbi pregatitjet per ndertimin e shtepijave kooperative; veprimi financjar, formimi i Shtepis Botuese te Frontit; zgjedhja e sekretarit te dyte te Frontit Krahinuer.

Mbassi u-hap mbledhja nga Kryetari i Frontit Popullluer Krahinuer, shoku Fadil Hoxha, fjalen e mori sekretari i Frontit Krahinuer, shoku Gjoko Pajkoviq.

Ne fillim te referatit te tij, shoku Gjoko Pajkoviq vueni ne dukje perpjekiet qe kane ba te gjitha fuqit e Frontit Popullluer per zgjidhjen sa ma te sukseseshme te problemeve ekonomike, kulturale, politike etj., ne lidhje me vitin e pare te Planit t'one pesvjeçar. Ai vueni ne dukje se puna vullnetare qe kane dhane frontistat ne fushat e ndryshme te veprimtaris — ne punet investicjoanle, ne ngritjen e shtepijave e shkollave, ne rregullimin e qyteteve dhe katundeve, meremetimin dhe ndertimin e rrugeve, urave, parqeve etj., ne zhvillimin e bujqesis dhe pyjeve — arrin nji vlefte te hollash prej 127 milione 817 mije e 526 dinare, pa llogarite ketu akcjonet e kryeme nga rinija qofte ne Krahinen t'one ose jashta saje.

Sukseset e arrijtuna ne vjetin e kaluem — theksoi shoku Gjoko Pajkoviq — provojne se turmat e gjana popullore i kane kuptue si duhet fjalet e shokut TITO, qe ka thane: „Pa realizimin e ketij Plani, pa industrijalizimin dhe elektrifikimin e Vendit t'one, nuk ka mireqenje per popuit t'one, keshtu pa realizimin e ketij plani s'ka baze per pamvarsin ekonomike e politike. Prandaj çdo qytetar i ndershem i atdheut t'one e ka per detyre me dhane gjitheshka nga vehtja per realizimin e detyrevet qe shtrohen para nesh ne lidhje me planin pesvjeçar".

Mandej shoku Pajkoviq theksoi vllaznimin e bashkimin e pashkatrrueshem, qe shprehet edhe ne luften e re per ndertimin e socijalizmit ne Vendin t'one — ne mes te popujvet te Krahines s'one dhe ne mes te ketyne dhe popujvet te tjere t'Atdheut t'one, pergjithsisht dhe vueni ne dukje rezultatet e perpjekjeve te turmave t'ona popullore, rezultate qe shprehen ne ngritjen e nivelit te pergjithshem te jetes s'one.

Ne vazhdim te referatit, mbassi vueni ne dukje fuqin e pathyeshme te blokut demokratik, me Bashkimin Sovjetik ne krye dhe faktin qe Jugosllavija e re asht nji shtylle graniit ne kampin demokratik anti-imperijalist, vuni ne dukje te metat dhe gabimet e bame ne sektoret e ndryeshem te veprimtaris, si: vonesa ne fillimin e punimevet ne lidhje me planin investicijonal, mosçfrytzimi racjonal i fuqis puntore dhe mjeteve te mbartjes; nuk jane ngrite shtepija pike se pari per familjet ma te vorfuna dhe pa fuqi puntore, asht lejue qe materjali i ndertimit te ndertesave te dores se dyte dhe shpijat per banese kane ngele pa u krye, nuk asht shpjegue sa duhet randesija e akcjonit per ndertimin e shtepijave t dhe nuk asht luftue si duhet veprimtarija sabotuese e elementavet anmiqe ne ket pike.

Tue fole per te metat ne sektorin e bujqesis, shoku sekretar tha se katundarpvet nuk u asht skjarue si duhet nevoja e mbjelljes se kulturave te reja dhe zbatimit te masave agroteknike, gja pa te cilen ata nuk mund t'a ngrejne nivelin e tyne jetesuer.

Mandej shoku Pajkoviq foli per kooperativizmin. Ne raste jo te rralla jane vrejte dobesina ne punen e kooperativave dhe kuadrit te tyne drejtues. Per te gjitha keto si dhe per gjendjen numerike t'organizatave kooperative dhe organizimin e tipeve te reja te kooperativave, organizatat e Fronti t kane tregue kujdes te paket. Nuk duhet te harrohet kurre se — siç ka thane shoku Kardelj — „kooperativat bujqesore, tue fillue nga format ma te thjeshta e deri ke ato ma te gjithndrrueshmet perbajne formen organizative themelore ne luften per reorganizimin e bujqesis s'one, per shtimin e prodhimit bujqesuer dhe sigurimin e mireqenjes e ngritjen e nivelit kultural te katundaris s'one punonjese.

Mbassi tregoi se organizatat frontiste nuk jane perpjeke sa duhet per ruejtjen dhe zhvillimin e pyjeve, shoku Sekretar kaloi ne çashtjen e mprojtjes se shendetit te popullit dhe tha se organizatat e Frontit nuk kane ndermarre kurrgja per luftimin e zakonove prapanike, besimeve te kota.

Ne fushen e arsimit popullor detyra ma e randesishme asht lufta kundra analfabetizmit. E pra organizatat e Frontit nuk marrin pjese aktive si duhet ne kete lufte, nuk i udhheqin vet kurset, por ua lane barren vetem mesuesve, ma se forti. Ket pune e pengojne edhe elementat anmiqe, te cilve nuk u bjen pershtat zhvillimi kultural i popullit. Ata e pengojne edhe ndjekjen e rregullte te shkollave fillore, sidomos nga ana e femijve shqiptare e veçanisht vajzave shqiptare. Ketu organizatat e Frontit nuk e kane ashpersue sa duhet luften kundra mbeturinave anmike. Mandej shoku Pajkoviq vuni ne dukje nevojen e organizimit ma te mire t universiteteve popullore, librarive sallave te leximit; nevojen e sigurimit te nji numri ma te madh radio—aparatesh, librash e broshurash per popull, nevojen e punes ma te gjane per formimin e kuptimit te drejte, shkencor, ke masat mbi boten dhe shoqnin. Ne kete fushe duhet te mobilizohen te gjitha fuqinat e, ne radhe te pare, arsimtaret.

Per sa i perket punes per informimin e vazhdueshem te popullit, shoku Pajkoviq tha se duhet t'informohen mire masat mbi planin pesvjeçar dhe qellimet e tij; duhet te demaskohet si duhet politika e imperijalista ve amerikane etj., t'iu spjegohet forcimi i blokut demokratik Nji nga mjetet ma te volitshmet per kete qellim asht shtypi i jone. Cashtjes se shperndamjes sa ma te gjane te shtypit si edhe organizimit te nji rrjete te dendun korrespondence, organizatat e Frontit duhet t'i kushtojne nji kujdes te madh.

Ne lidhje me çashtjen e forcimit organizativ te Frontit, shoku Sekretar theksoi nji seri te metash: nuk asht dhane ndihma e duhun organizatave themelore, nuk jane organizue seksjonet e duhuna neper keshillat e Frontit, keto jane ba ekspozitura te thjeshta praktike te keshillave popullore; evidenca mbi numrin e antarve asht e dobet mjaft. Shum antare te Frontit Popullor, sidomos femna, nuk i kane librezat e antarsis. Ka ngja qe edhe elementa anmiqe, edhe asish qe nuk gezojne te drejten e votes, jane pervjedhe n'organizaten t'one.

Flet Shoku Gjoko Pajkoviq Sekretar i Frontit Popullluer Krahinuer

Cashtja e pagimit t'antarsis nuk asht e zgjidhun mire. Disciplina duhet te ngrihet ne nji nivel ma te nalte. Syçeltija politike e frontistave ne luften kundra elementave anmiqe duhet te jete edhe ma e forte.

Shoku Gjoko Pajkoviq, ne referatin e tij, i ka kushtue nji kujdes te veçante cashtjes se zhvillimit te pergjithshem te femnes shqiptare. Ai theksoi se, si rezultat i punes ne ngritjen kulturale, afro 30.000 femna shqiptare e hodhen poshte çarshafin, per te jetue dhe per t'u zhvillue ashtu si ka te drejte qytetarja e lire dhe me te drejta te barabarta e shtetit t'one te ri demokratik popullor. Ket akcjon me randesi e filloi komiteti Shqiptar dhe e ka perkrahe plotesisht Fronti Popullor. Elementat anmiqe e reakcjonare jane perpjeke dhe perpiqen, edhe ne kete pike, me e pengue perparimin e deshiren t'one, me pengue realizimin e qinda mija femnave shqiptare, qe duen drite e arsim. Na e kemi thane dhe e themi prap e gjithnji; duem çlirimmin e plote te femnes, konkretisht edhe te femnave shqiptare. Per ne ma shum ka randesi kerkesa dhe deshira e mija e mija femnave se sa mendimet e disa njerzve prapanike e reakcjonare, qofshin ata edhe te veshun me petkun fetar.

Ne ket artikull vuem ne dukje kryesisht te metat dhe gabimet. Siç ka thane shoku Tito, "sukseset flasin vet. Kur na flasim mbi dobesinat t'ona haptazi, kete e bajme sepse asht po aq e nevojshme, ne mos edhe ma teper, sa kur flasim per sukseset t'ona. Per me i ndreqe dhe zhdu ke gabimet, duhet t'i zbulojme e t'i njofim. Kjo asht e nevojshme jo vetem per ata qe i bajne, por edhe per te gjithe njerzit punonjes, sepse tue i zbulue me kohe dobesinat dhe te metat e ndryshme, na arrijme qellimet edukativ: me kete dishrojme me arrijte jo vetem t'a ndreqim ate qe i ban keto gabime e leshime, por edhe qe t'iu kujtohet dhe te tjerve te mos t'i bajne keto gabime..."

*

Ne lidhje me referatin u ba nji diskusjon i gjane. Nga shoku Boshko Cakiç u mbajt referati mbi pregatitjet per ndertimin e shtepijave te kooperativave. Mbas diskusjonit mbi kete shoku Milija Cvetniq u zgjodh si sekretar i dyte i Frontit Popullluer Krahinuer. U mbajt referati mbi veprimet financjare gjate vitit te kaluem dhe u prue vendimi per formimin e sipermarrjes botuese prane Frontit Popullluer Krahinuer.

U prun konkludimet per punet e pastajshme dhe ne fund u lexuen telegramet qe u dergoi Plemi shokut Tito dhe Frontit Popullluer te Serbis.

Tekst'i telegramit drejtue Shokut Tito

Me rastin e mbajtjes se Plenumit te Keshillit te Frontit Popullluer per Kosove e Metohi, ku u bane shqyrtimet e rezultateve te vjetit te pare te Planit pesvjeçar dhe u mueren detyret e reja te vitit te ri, Te pershendete si vete ashtu dhe n'emen te popujve te Krahines s'one.

Tue vazhdue rrugen qe na caktove Ti, ne vitin e kaluem, korrem suksese te dukeshme ne çdo fushe pune e vecanеisht ne perforcimin ekonomik te Krahines s'one dhe te thellezimit te vllaznimit e te bashkimti te popujve t'one.

Te lidhun e te bashkuem, Te premtojme se gjate vjetit te dyte te Planit pesvjeçar, do t'i pervishemi punes me te gjitha fuqit t'ona; keshtu qe te realizojme ma shpejte kryemjen e ketij per t'u sigurue popujve t'one nji jete ma te lumtun drejt socijalizmit, detyre e cila na asht paraqite ne Kongresin e II- te Frontit Popullluer te Jugosllavis.

Rrnoft Fronti Popullluer i Jugoslavise!

Rrnoft Kryetari i Frontit Popullluer te Jugosllavis — Marshali TITO!

10 kallnduer 1948
Prishtine

Plenumi i Keshillit Krahinuer te Frontit Popullluer per Kosove e Metohi

Sukseset e Frontit populluer ne vitin e parë te Petoletkes

Ne mbarim te vitit 1947 organizatat e Frontit populluer te Krahines s'one i mbledhen rezultatet e punes se tyne gjate te tane vjetit. Rezultatet dishmojne se njerzit e punes ne Krahinen t'one e kane kuptue randesin e Planit pesvjeçar te zhvillimit ekonomik te Vendit t'one. Kurr deri tash popullsija shqiptare, serbe e malazeze e Kosmetit nuk ka punue me kaq vetmohim e vetedije sa gjate vjetit te kaluem Masat shqiptare, neper lufte per realizimin e Planit pesvjeçar, neper punen masovike vullnetare ne kuadrin e organizatave te Frontit populluer, neper permirsimin e standardit jetesuer, jane binde praktikisht ma teper se kurre deri tash, se Republika Federative Popullore e Jugosllavis asht vend i popujve te barabarte. Prandaj edhe i jane perveshe punes ma teper se kurre qe se bashku me popujt tjere te Jugosllavis t'a realizojne sa ma pare planin t'one pesvjeçar.

Organizatat e Frontit populluer, perveç punes politike e t'agitacionit nder masa, kane marre pjese vullnetare ne ndertimin e objekteve te ndryshme te parapame me planin investues shtetnuer, ne ndertimin e shtepijave te kolonistave dhe te shkollave, ne rregullimin e qyteteve e katundeve, ne ndertimin e rrugave e urave, vendeve publike e fushave sportive; kane marre pjese ne pune te pasunive bujqesore, tue ndihmue ne punimin e tokes i kane punue pasunit e luftetarve t'Armates Jugosllave, invalidve, ndertesave te Hekurudhes se Rinis, kane punue ne celjen e rrahishtave etj.

Rezultati i kesaj pune i shprehun ne shifra asht i madh Vetem ne objektet e ndertimit, te parapame me planin investues shtetnuer, organizatat e Frontit kane dhane 498.336 ore pune njerzore e 70.408 ore pune me kafshe, vlera e te cilave çmohet me 8.673.692 dinare d. m. th. ma se dy here ma teper seç kane marre persiper organizatat e Frontit gjate vitit te kaluem.

Neper katunde te Krahines s'one Shqiptaret u kane ndihmue Serbve e Malazezve ne ndertimin e shtepijave te shkatrrueme ne lufte. Vlera e punes vullnetare te dhanun per ngritjen e ma teper se 3.000 shtepijave i ka kapercye te gjitha kufijt e parapame. Organizatat e Frontit kane pase marre persiper me ba nji pune per ndertimin e shtepijave me nji vlere prej 40 miljon dinarve. Edhe ket detyrim populli e ka krye dhe tejkalue me ndere. Vetem frontistat e rrethit te Gjakoves kane dhane pune vullnetare per ndertimin e shtepijave te kolonistave me nji vlere prej 25.112.628 dinaresh. Populli i rrethit te Pejes ka dhane ne po ket veper 16.475.000 dinare pune vullnetare, e populli i rrethit t'Istokut 13.468.000 dinare pune vullnetare. Ka randeri te madhe me theksue se popullsija e ketyne rretheve asht ne shumice shqiptare e cila i ka ndihmue vllaznisht kolonistat. Populli i Krahines s'one, per rindertimin e katundeve te prishuna ka dhane afer 3.334.000 ore pune njerzore dhe 1.429.835 ore pune me kafshe. Kjo pune kape nji vlefte prej 72.677.403 dinare.

Fronti ka luftue e kontribue shum ne mbjelljen dhe blemjen e prodhimeve bujqesore; —ka ba te mbjellet e te mbledhet ma teper se asht parapa me plan. Veç kesaj, ne punimin e pasunive bujqesore te shtetit, frontistat kane dhane 249.491 ore pune njerzore dhe 129.593 ore pune me kafshe me nji vlere prej ma se 5000000 dinarve. Organizatat e Frontit kane dhane kontribut posfish ma te madh ne pune per punimin e pasunive te ushtarve n'Armaten Jugosllave, invalidve, ndertuesave te Hekurudhes Shamac—Sarajevo, te vorfunve, ne pune per çeljen e rrahishtave dhe per meljoracjonin e tokave. Edhe ne keto pune prine populli i rrethit te Gjakoves, i cili ka dhane kontribut ma te madh se te gjitha rrethet e Krahines. Vlera e ketyne 1.122.687 ore pune njerzore e 700.228 oreve pune me kafshe te dhanuna ne punimin e pasunive te famijjeve te vobekta. Kontributi i rrethit te Gjakoves ne ket rezultat asht 762.836 ore pune ne njerez dhe 264.458 ore pune ne kafshe me nji vlere prej 13.420.100 dinaresh.

Ne pyllezim'n, rregullime rrekenash, pastrime pyjesh e ne mbeldhje faresh per pyje jane dhane 73.967 ore pune vlera e te cilave kapet ne 1.561.133 dinare. Ne saje te ndihmes masovike te popullit plani i pyllezimit asht kapercye me 59 per qind, e ne rrethin e Ferizajt per 35 per qind.

Neper shum katunde te Kosmetit jane ndreqe rruge te reja, prane tyne kane bi trupa bagremash; ne to jane ndreqe çesmet, pusat higjijenike etj. Ma se 1.000 km. rruge lokale, republikane e qendrore jane meremetue ase ndreqe perseri ne saje te punes vullnetare te popullit. Populli i Krahines s'one per rregullimin e qyteteve e katundeve ka dhane pune me nji vlere prej 17.240.906 dinaresh. Veç kesaj jane mbledhe sasina te konsiderueshme barnash m' kimi dhe ndihma te ndryshme.

Keshtu populli i Krahines s'one gjate vjetit te kaluem ka dhane pune vullnetare me nji vlere prej 127.817.426 dinaresh, tue e ndihmue keshtu realizimin e Planit pesevjeçar.

Zhvillimi i kooperativave bujqesore te punes dhe i kooperativave shit-blemse te Kosmetit ne vjetin 1947

Para lufte, kooperativizmi ne Kosov'e Metohi asht zhvilluer ngadale dhe mbrapshte ne vend qe frytet e punes kolektive t'i çfrytezonte kolektiviteti shoqnuer, d. m. th. shtresat katundare e puntore i ka shfrytzue nji pjese tregtaresh e ajdexhijsh te katundeve. Nuk asht per t'u çudite, sepse pushteti i vjeter antipopulluer e ka pase per profesjon çfrytzimin e shtresave te gjana katundare e puntore.

Gjate okupacjonit keto kooperativa nuk kane egzistue. Çfrytzimi asht ba me letra te hapta. Mbas shlirimit kooperativizmi fillon te zhvillohet pa kurrfare traditash.

Me zgjedhjen e drejte te reformes agrare mbas shlirimit toka u asht dhane atyne qe e punojne. Katundarija e jone çlirohet nga nji shfrytezim i madh dhe i pa shpirt. Prapambetja teknike ne bujqesin t'one, mungesa e fuqis puntore, numri fare i pakë i kafsheve terhjekse, inventari i pakesuem e primitiv i bujqesis — si pasoja te robnis se gjate dhe plackitjeve t'okupatorit — paraqesin problemin se si me dale nga kejo gjendje e mjerueme e bujqesis. Duhet me e mekanizue bujqesin. Kjo gja nuk mund te realizohet ne pasunit e vogla. Prandaj, katundaret ne saje te perkrahjes dhe ndihmes se pushtetit populluer filluen me i bashkue pronat e tyne — filluen me formue kooperativa bujqesore te punes.

Deri me sot neper rrethet e ndryshme te Krahines s'one kemi 22 kooperativa bujqesore te punes. Te gjitha keto perbahen prej 838 ekonomiye shtepijake me 4944 antare. Siperfaqja e pergjithshme e tokes se ketyne kooperativave sot kooperativat kane 534 krene qe, kuaj e lope, 70 derra per fare, etj. Asht shtue edhe inventari i veglave bujqesore: sot keto kooperativa disponojne me 1 traktor, 45 maqina mjellse per miser e grune, 20 maqina fshise e hjedhse, 55 maqina prashitse, 9 maqina korrese, 70 vllaça, 215 qerre etj.

Me inicjativen e tyne, antaret e kooperativave kane ndertue, gjate vitit te kaluem 11 kosha me nji gjatesi prej 335 metrash, shtepin kooperative ne Orllovig, tri shtalla per vendosjen e veglave dhe 9 shtalla bagetish. Gjate vitit 1948 do te ndertohet nji numer i madh shtallash, puntorinash dhe shtepijash kooperative.

Ne punen e tyne kooperativistat po i perdorin masat moderne agroteknike. Stacjonet bujqesore te Prishtines, Pejes dhe Ferizajt lavrojne, mbjellin, korrin dhe fshijne ne pasunit e ketyne kooperativave.

Te gjitha kooperativat t'ona bujqesore gezojne ndihmen e ekspertave bujqesore. Ne saje te kesaj ndihme kooperativat kane dijte me i zbatue masat e nevojshme per shtimin e prodhimit. Sivjet per here te pare asht perdore plehi artificjal ne shum katunde ku ka kooperativa bujqesore te punes.

Kooperativat t'ona bujqesore te punes punojne me plan. Kane edhe normat e caktueme. Zhvillohen gara te rrepta ndermjet kooperativeve, brigadave, grupeve e individve. Si perfundim i punes se ketille asht shtimi i dukshem i prodhimit. Prodhimi i vjeme asht shum ma i mire se ai i pasunive private. Katundaret e Rufcit te Ri nuk e mbajne ne mend qe prej nji hektari te kene nxjerre ma pare 3.637 Kg. elb. E ky pra, asht prodhimi mesatar i elbit ne pasunit kooperative te Rufcit te Ri. Ne kooperativen e Devet Jugoviqit prodhimi mesatar i grunit asht afer 400 Kg. ma i madh se prodhimi mesatar i grunit ne mbare Krahinen. Kooperativa bujqesore e Babushit prej 1 hektarit toke ka nxjerre 1479 Kgr. grune e 1200 Kgr. luledielli. Prodhimi mesatar i theknes ne kooperativen e Orllovigit asht 2750 Kgr. per hektar, i tershanes ne kooperativen e Shilloves — 1819 Kgr. per hektar dhe i patateve — 14317 kg. per hektar. Prodhimi mesatar i drithnave te lashta ne pasunit kooperative ne vitin 1946 ka qene 1032 Kgr. per hektare.

Shteti u jep kredina te mdhaja ketyne kooperativave bujqesore per perparimin e tyne. Ne vitin e kaluem ketyne kooperativave u jane dhane tre miljona dinare kredi. Kete kredi kooperativat e perdorin per blemje kafshesh, veglash bujqesore dhe materjali te nevojshem ndertimuer.

Kooperativat jane te parat ne dorezimin e tepricave te drithit dhe ne kontrahimin e tepricave te lira.

Çashtjes se kuadrave profesjonale te kooperativave bujqesore i asht kushtue kujdes i madh. Ne kursin per kryetare kooperativash qe asht mbajte ne Kraljeve, jane aftesue 12 antare te kooperativave bujqesore te Kosmetit. Ne kurset qe jane mbajte ne Prishtine jane aftesue 65 brigadjere e llogaritare. Prej kurseve te traktoristave ne Prishtine, Peje e Ferizaj kane dale shum dhe brigadjere. Ne shum kooperativa bujqesore te punes ata qe kane krye kurse japin mesime per ngritjen profesjonale t antarve.

Edhe punes kulturo-arsimore i jepet randesi e madhe. 12 kooperativa bujqesore kane radjo—aparatet e tyne. Çdo kooperative asht e pajtueme ne fletoren dhe revistat profesjonale siç jane "Selacka borba", "Novi Tezak" etj. Shumica e antarve analfabete ndjekin kurset kundra analfabetizmit.

Tue i pa rezultatet e mira te kooperativave bujqesore dhe tue dijte se ne kooperative do te kalojne jete ma te mire e ma te lumtun, shum ekonomina private jane bashkue ne kooperative ose po pregatiten me hy ose me formue kooperativa te reja.

Edhe kooperativat shit—blemse te katundeve e qyteteve kane perparue mjaft. Sot ne Kosmet kemi nji rrjete te gjane kooperativash shit—blemse — kemi 265 keso kooperativash te rregjistrueme. Vetem ne 8 keshilla vendesh ne rrethet e Dragashit, Podujeves, Gilanit e Vuçiternes nuk ka kooperativa shit—blemse. Keto kooperativa simbas shenimeve jo te plota, numrojne 108.216 antare. 350 duqane te ketyne kooperativave kane kontribue shum ne furnizimin e popullsis.

Formimi i Bashkimeve kooperative te rretheve ka kontribue shum per forcimin e ketyne kooperativave. Keto kane perpilue planin e blemjes s'artikujve te ndryshem. Ka ngja qe disa nuk i jane permbajte planit, gja qe ka sjelle perfundime te dobta persa i perket blemjes. Kooperativat deri tash nuk kane mujte me e pajise popullsin me artikuj te industris lokale e bujqesore me gjith se keta mund te gjinden ne shitje te lire.

As persa i perket qarkullimit t'artikujve te racjonalizuem kooperativat nuk jane angazhue sa duhet. Nga kjo arsye katundaret jane detyrue me u furnizue prej qytetit me artikuj te pa-racjonalizuem.

Kooperativat gezojne ndihme te mjaftueshme persa i perket organizimit te punes prej Bashkimit kryesuer te kooperativave te Serbis. Ndihme te madhe japin edhe 3 revizore te cilet kontrollojne rregullisht veprimtarin e kooperativave dhe, tue dhane udhezime, aty per aty i zhdukin padrejtesinat, crregullimet dhe te mbetat e konstatueme.

Kooperativat kane pase nji kredi prej 60.000.000 dinaresh. Vetem 60 per qind e kesaj kredije asht shpenxue. Faji randon ne Bashkimet kooperative te rretheve, sepse nuk kane lidhe bashkpunim te ngushte me kooperativa dhe nuk u kane dhane udhezime persa i perket çfrytezimit te kredis. Disa kooperativa, si bj. fj. e Komoranit, e Svetilles dhe e Zhurit deri me sot nuk kane mujte me ble kurgja, ndersa kane shite malle me nji vlefte prej 3.170.000 dinarve.

Çashtja e kuadrave profesjonale asht zgjidhe me sukses. Gjate vitit 1946 e 1947 jane mbajte kurse profesjonale ne Mitrovice, Prishtine, Gjakove, Peje e Gilan. Ne keto kurse jane aftesue 330 llogaritare dhe 34 magazinjere. Drejtorati i tregtis e furnizimit do te hapi ne vitin 1948 kurse te reja ne Prishtine, Peje, Prizren, Ferizaj dhe Mitrovice ku do te perfshihen 220 kooperativista.

Bashkimet e kooperativave tash e mbrapa duhet t'u japin udhezime dhe t'u ndihmojne ma teper ne veprimtarin e tyne. Kooperativat duhet t'a bajne planin e punes sidomos per blemjen e prodhimeve bujqesore dhe t'artikujve t'ekonomis lokale. Kooperativat duhet t'a organizojne ma mire rrjeten e qarkullimit t'artikujve.

Frontistat na shkruejnë

Mosmarëveshtje ne mullinin „Robot" te Prishtines ne lidhje me normat

Në fabriken e miellit „Robot" të Prishtines Drejtorija e sipërmarrjes ne marëveshtje me degen sindikale, ka caktue normat e punes: nji ndrresë për 8 orë me blue 2.700 Kg.

Në ditët e para të caktimit të normes, udhëheqesi i nji ndrrimi Mahmut Hyseni, i cili punon ma se 20 vjetë në ketë degë e ka kundershtue kët normë, si të parealizueshme Aasht perpjekë me krijue përçamje në mes të puntoreve me e ulë normen. Në konferencen e deges sindikale u-mbrrijt marëveshtja dhe u-vendos që të vazhdohet puna simbas normes në fuqi. Por, përsëri i përmenduni Mahmut Hyseni vazhdoi qendrimin e vet të damshem e shpesh here e ka lanë normen pa e plotsue për 200-900 Kg.

Asht mundue me e la vehten tue thanë se maqinerija asht vjetrue e s'mund të mbrihej norma e caktueme në konferencë. Ky nuk e ka pasë për kurrgja të shprehet në ket mënyrë me gjithse e dinte se grupi i ndrrimit tjeter, me të njajtin numer puntorësh e me ma pak puntorë të kualifikuem, që udhëheqet nga Jakup Kodriu, i cili punon në ket fabrikë vetem tash 2 vjet, gadi gjithmonë e ka tejkalue normen me 700 Kg. mbrenda 8 oreve Mahmut Hyseni jo vetem nuk e ka plotsue normen, por e ka pengue edhe planin e prodhimit, ka ndjekë politiken e përçamjes ne mes te puntorëve dhe i asht kërcnue direkt puntorit Jakup Kadriut, që ka guxue me e tejkalue normen.

Fabrika e miellit „Robot" pat marrë nji maqinë përziese automatike, e cila e ka lehtësue shum punën në fabrikë, por kjo maqinë nuk zgjati shum në prodhim, sepse në kohen e punes se grupit te Mahmut Hysenit, me qellim ose pa-qellim, i janë thye dhambëzat dhe, me gjithë që asht meremetue, nuk e ka efektin e punes që e ka pasë në fillim.

Po t'a shiqojmë punen e pat gesave, do të shofim se Mahmu Hyseni, i cili shpesh here nuk e plotson normen, paguhet nga 13.50 dinarë n'orë, kurse udhëheqsi i ndrimit tjeter Jakup Kadriu, që e tejkalon normen deri me 700 Kg. paguhet vetem 11 dinarë n'orë.

Drejtorija e svpermarjes duhet t'a ndreqë ket gabim, nuk duhet të lejojë që tipat si Mahmut Hyseni t'a pengojnë prodhimin, d. m. th. permirsimin e kushteve jetesore te pupullit t'onë puntor

Faik Pruthi

Bujqesija e jone ne vjetin 1947

Ne vjetin e pare të planit edhe ne sektorin e bujqesis jane mbrrijte perfundime te mira

Shtresat e gjana te katundaris s'one punonjese e kane kuptue si duhet randesin e planifikimit ne bujqesi, qe asht nji nga deget ma te randesishme ekonomike te Krahines s'one. Ne saje te kesaj pune jane mbrrijte suksese te mira ne realizimin e detyrave te vjetit te pare te planit. Qysh ne fillim te punes me plan ne bujqesi u korren rezultate kolosale. Ne rrethin e Vuçiternes e t'Istokut, p. sh. plani i mbjelljeve te prandeveres asht realizue me 120 per qind e ne rrethin e Podujeves me 108 per qind. Perqindja e realizimit te ketij planit nder rrethet tjera asht ne mes te 86 dhe 99, 6 per qind, per shkak se plani i mbjelljes se bimeve per ushqimin e baktis nuk ka mujte me u-realizue sepse keto kultura s'jane njofte perpara. Nga ana tjeter, per mungese fare, plani i mbjelljes se grunit te verem asht realizue vetem me 44 per qind. E me gjithe ket plani i mbjelljes se drithnave asht realizue ne kohen e duhun me 100,2 per qind, sepse plani i thekenes se verme asht tejkalue me 88 per qind ne llogari te siperfaqes se parapame per t'u mbjelle me grune dhe elb te verem, kurse plani i mbjelljes se misrit asht tejkalue per 6 per qind. Per realizimin e planit te mbjelljeve prandverore katundarve u jane shpernda 306 vagona fare te ndryshme. Tue e marre parasyshe se mbjellja prandverore ka qene detyre e para e planit, ne lidhje me realizimin e saje jane paraqite veshtirsina te shumta qe kane pase te bajne me luften kundra zakoneve te vjetra dhe stihike te katundareve t'one. Asht dashte te zhvillohet lufte e vazhdueshme kundra spekulantave te ndryshem te katundit-katundarve ma te pasun, te cilet kane tentue me pengue zbatimin e detyrave te planit ne sektorin e bujqesis.

Ne te gjitha veshtiresit e shumta organizative, leshimet e ndryshme ne pune dhe thatesin e gjate, plani i mbjelljeve te vjeshtes asht realizue me 100,3 per qind. Shteti ka vue ne dispozicjon te katundareve 522 vagona fare te ndryshme. Per here te pare gjate mbjelljeve te vjeshtes jane organizue, prane keshillave te vendeve stacjonet per pastrimin e fares, te cilat kane spastrue 1.346 dhe pluhnue 690 vagona fare, gja qe do te ndikoje qe prodhimi i korrjes s'arrdheshme te jete ma i begatshem dhe ma i mire.

Veç bujqesis, edhe blegtorija asht nji nder deget e randesishme t'ekonomis s'one, prandaj i asht kushtue kujdes i madh.

Per permirsimin e kuajve ne vjetin e kaluem jane ble 6 hamshore, nga farmat specijale te llojit ma te mire te kuajve arabe. Keta u jane dhane instituteve te ndryshme bujqesore. Me anen e nji komisjoni jane ble 108 hamshore.

Edhe ne permirsimin e gjedhve jane mbrrijte perfundime te mira. Ne panagjyrin qe asht mbajte ne Peje, ne fillim te mujit korrik, jane ble 28 lope fare per stacjonin e selekcjonimit ne Gjakove. Per perparimin e lopve te kuqe, gjate vjetit 1947, jane ble 50 lope dhe 3 dema te races se kuqe t'Ukrainës, keto jane vendose me pasunin bujqesore shtetnore "Kosmet" afer Prishtines, e nga ana tjeter afer 100 krene lope te kesaj race u jane dhane katundarve. Neper institutet bujqesore te Krahines s'one jane vendose 34 dema te zgjedhun per fare, te cilet kane eth ma se 1400 krene lope. Kjo do te ndikoje shum per permirsimin kualitativ te gjedhve.

Permirsimi i dhenve po bahet me anen e selcksjonimit dhe zgjedhjes se kreneve ma te mira per fare, te cilat u-epen kooperativave bujqesore te punes dhe blegtorve ma te mire te katundit. Ne stacjonin e selcksjonimit ne Gjakove gjindet nji tube dhenesh bardhoke dhe te races se Sharit. Tue qene se ky stacjon nuk ka mujte me dhane ma teper se 20 deshe per fare, Ministrija e R. P. te Serbis u ka dergue blegtorve t'one 59 deshe te mire te races bardhoke. Per shtimin e numrit te dhenve te races se Sharit, qe e kane leshin ma te mire se bardhoket, asht vendose qe ne Prizren te themelohet stacjoni i dhenve, ku do te bahen selcksjonime dhe permirsime te kesaj race te dhenve. Puna per themelimin e ketij stacjoni asht ne zhvillim e siper.

Ne Lipjan asht formue farma e derrave, e cila gjate vjetit ka mujte me ua shpernda katundarve 300 derra per fare dhe i ka maje 100 derra te mdhaj.

Ne Deçan asht formue stacjoni i bletve dhe i shpezve. Me anen e inkubatorit, ne prandveren e kalueme jane çele 600 zogje. Jane ble 50 zgjoj me blete.

Gjate vjetit te kaluem jane prodhue 42.000 cope fidane rrushi ma teper se ne vjetin 1946. Me qellim qe te shtohet prodhimi i ketyne fidanave, ne Rahovec jane bashkue 5,50 hektare toke, ku do te fillojne punimet gjate ketij mueji. Ne siperfaqet e punueme per kultivimin e amzave te rrushit, prane stacjoneve bujqesore te rretheve Prizren dhe Rahovec do te bahet i mundeshem prodhimi i 1.500.000 fidaneve te rrushit amerikan. Per prodhimin e fidaneve te ndryshme te te pemeve, gjate vjeshtes se kalueme jane mbledhe dhe mbjelle 850 kgr. fare te ndryshme pemesh. Gjate vjetit te kaluem jane shortue ma se 70.000 cope peme. Katundarve u jane shpernda 5.000 cope fidane pemesh. Per shkak te mungeses se veglave dhe preparateve te ndryshme per evitimin e damtuesve dhe semundjeve te çfaquna ne peme, gjate vjetit te kaluem, nuk jane marre gadi kurrfare masash, perveç pastrimit mekanik te pemeve. Jane marre masa ma energjike kundra karkalecave italjane, te cilet jane çfaqe ne teritorin e rretheve te Prishtines e te Lipjanit. Zhdukja e ketyne damtuesve te rrezikshem asht ba me anen e vajit te gurit, karbolimenumit dhe helmeve te tjera, keshtu qe 95 per qind te karkalecave jane zhduke.

Ne vjeshte ka fillue pastrimi mekanik i pemeve i cili asht ne vazhdim e siper. Simbas lajmeve jo te plota te keshillave te rretheve, deri kah mbarami i dhetorit jane spastrue 154.000 trupa pemesh.

Per perparimin e bujqesis ne Krahinen t'one jane themelue stacjonet bujqesore model nenrajoanle, ne Peje ne Dushanove afer Prizrenit dhe ne Sllatinen e Eperme afer Ferizajt. Keto stacjone jane te pajisuna me inventarin e tyne te nevojshem. Keto ndijne nji mungese te madhe per kuadra profesjonale. Ne fidanishten Krahinore te pemeve ne Peje asht mbjelle nji sasi e madhe fare pemesh, per prodhimin e fidanave, me qellim qe te realizohet Plani Pesvjeçar edhe ne kete drejtim.

Per me mujte me mberrijte realizimin e detyrave te Planit pesvjeçar per sa i perket prodhimit te fidanave te pemeve, Keshilli Ekzekutiv Krahinuer ka vendose qe prodhimi i ketyne te ndahet nga puna e stacjoneve bujqesore te rretheve dhe t'i kushtohet kujdes i veçant. Per kete qellim jane krijue fidanishtet ndihmese ne pasunit e ish stacjoneve bujqesore ne Gjakove, Prizren Ferizaj dhe Mitrovice, si dhe fidanishta e rrushit ne Rahovec.

Ne vjetin 1947 i asht kushtue kujdes i madh ndertimit t'objekteve te ndryshme ne pasunit e stacjonit te selcksjonimit blektoral ne Gjakove si dhe shtimit te siperfaqes toksore te nevojshme. Jane ne perfundim e siper keto objekte: shtalla per ma se 100 fryme gja te trasha, shtalla per afer 1000 koke dele si dhe nji ndertese e vogel banimi.

Ne katundin Gllogove te rrethit te Serbices jane marre 350 ha. toke nga fondi tokesuer, prej te ciles do te krijohet nji pasuni e re bujqesore e shtetit, ku do te prodhohen farna te ndryshme, mbasi kejo i ka kushtet e nevojshme. Ne ket pasuni jane mbjelle me grune 65 ha. Asht fillue puna per krijimin e nji pasunije ma te madhe bujqesore ne Vitomirice. Per kete jane caktue 600 ha. toke nga fondi i kolonistave. Parashifet qe kejo siperfaqe te shtohet ne 1000 ha. me thamjen e moçaleve dhe çelje e kanaleve. Ne kete pasuni do te formohet stacjoni qendruer model per Metohi, me te gjitha sekseksjonet e nevojshme.

Me qellim aftesimi te kuadrave profesjonale bujqesore, ne Krahinen t'one jane hape 2 shkolla te mesme bujqesore dhe dy te tjera specjale dyvjeçare. Ne keto shkolla ndjekin mesimet 375 nxanes prej te cilve 49 shqiptare ku kane marre pjese 539 vete prej te cilve 235 shqiptare. Perveç kurseve te ndryshme ne Prishtine asht mbajte edhe nji kurs dymujuer per traktorista, kursi per llogaritare-arktare te kooperativave te punes dhe kursi veterinar 6 mujer.

Puna e ketille e Pushtetit Populluer asht perkrahe gjanesisht nga katundarija puntore e Krahines s'one, e cila po shef gjithnji ma teper se me anen e punes me plan dhe te zhvillimit te matutjeshem te te gjitha degeve t'ekonomis, do te muje me krijue mireqenjen ne katund. Ne saje te kesaj ndihme kane mujte me u mbrrijte suksese kolosale gjate vjetit 1947.

PERPJEKJET E PUSHTETIT POPULLUER PER PERMIRSIMIN E JETES SE POPULLIT T'ONE PUNTUER

Per rregullimin e marëdhanieve te punes, mprojtjes se saje, punes, ngritjen e kuadrave profesjonale dhe rregullimin e mar dhanjes se drejtë ne mes te punëdhanësve e te puntorëve, simbas sigurimit socijal dhe bashkimit te sherbimit shendetsuer ne Krahinën t'onë, Drejtorati i Punes i Këshillit Populluer Krahinuer dhe organet e tij nepër qytete dhe rrethe, perveç disa lëshimeve, ka korrë përfundime te mira.

Gjatë vitit 1947 Inspektorija e Punes e ka ba pesqyren e rregullitë vjetore te te gjitha sypërmarrjeve ekonomike te Krahines s'onë, ka marrë ma se 60 vendime per evitimin e te metave hygjeniko-teknike te sipermarrjeve. Janë dhanë ne ketë drejtim ma se 1,000 urdhna teknike per evitimin e te metave. Prej këtij numri urdhnash, drejtorit e sypërmarrjeve kanë zbatue ma se 600. Kushtet e punes dhe hygjiena ne sypërmarrje janë përmirësue per 100% gjatë vitit 1947. Numri i aksidenteve, ne krahasim me vit t 1945-1946 asht pakësue per 50%.

Ka pasë raste qe udhëheqsat pergjegjes te sypërmarrjeve shtetnore si dhe pronarët nuk kanë veprue simbas urdhnavet t'Inspektoratit te punes, prandaj janë ndeshkue simbas dispozitave ne fuqi: Nikolla Nikoliq, pronari i sypërmarrjes se tullave dhe tjegullave "Luboten" ne Ferizaj, asht gjobitë me 2.000 dinarë; drejtori i pasunis pyjore ne Ferizaj, ing'injeri Sekuliq, me 1.000 dinarë; drejtori i sypërmarrjes se ndërtimeve "Shtedim" ne Pejë me 500 dinarë etj.

Organet e inspektimit te punes shum herë kanë ndermjetsue me sukses per aplikimin e drejtë te dispozitave mbi rrogat dhe meditjet e puntoreve e të nepunësave.

Gjatë vitit 1947 janë lidhë ma se 400 kontrata me nxanësa n'ekonomi dhe punëdhanësit. Janë krye ma se 700 provime profesjonale te nxapësve n'ekonomi dhe te puntorëve gjysem te kualifikuem. Asht hapë shtepija e nxanësve n'ekonomi ne Prishtine, me 45 nxanës.

Shpesh herë udhëheqesat e sypërmarrjeve, e veçanisht punëdhanësit privat, i shkelin dispozitat ligjore mbi nxanësat n'ekonomi. Janë ba ndermjetsim te shpeshta nga ana e organeve te këtij Drejtorati per aplikimin e drejtë te këtyne dispozitave. Ne disa raste asht deshtë te merren masa ndeshkimore. Keshtu, disa janë gjobitë ne te holla, shuma e te cilave asht ma se 10.000 dinarë.

Gjatë vitit 1947 janë dhanë ma se 10.000 copë libreza pune per puntore.

Sherbimi i sigurimit socijal asht përmirësue mjaft ne krahasim me vitin 1946, kështu qe nuk ka kurrfarë vonesash per sa i perket shtesavet per fëmij. Sherbimi shendetsuer asht unjisue ne mbarë Krahinen. Dhanja e sigurimit socijal bahet pa kurrfarë pengesash etj.

E gjithë kjo na tregon qartazi se sa kujdesohet Pushteti i ynë populluer per a'a qe punojnë, qe me djersen e tyne, me perpjekjet e tyne, ndertojnë vendin e vet, shtetin e vet populluer, e kështu edhe ardhmenin e tyne ma te mirë.

Mbi kushtet e punes, rregullimin e marëdhanjeve te punës, mprojtjes socijale dhe shëndetsore te puntorëve te Krahinës s'onë, mbi naltësimin e tyne kultural etj., ne regjimet e maparshme nuk asht kujdesue kurkush. Njerëzit puntorë te Krahines s'onë kanë qenë te çfrytzuem deri ne palcë.

Zakonet e këtij farë çfrytëzimi dhe te moskujdesis per njerezit puntorë, per fat te keq, ne realitetin t'onë te ri, perveç privatëve i kanë mbajtë edhe disa udhëheqësa te sypërmarrjeve shtetnore-ekonomike. Këtu mjafton shembulli i moskujdesimit ndaj puntorëve qe e tregon Drejtorija e Pyjeve ne Pejë. Ajo nuk u a ka sigurue puntoreve banesen dhe furnizimin. Ky shembull nuk asht i vetem.

Ne vitin 1948, para sherbimit t'inspektimit te punes dhe para organizatave sindikale qendron detyra e randesishme, qe me ma shum vullnet dhe energji t'ia hyejnë punes per zgjidhjen e problemeve se mprojtjes ne pune, te tarifave dhe te normave, te furnizimit te puntoreve, te banesave dhe sigurimit socijal. Veçanisht duhet t'i kushtohet nji kujdes i madh ngritjes se kuadrave profesjonale te puntorëve dhe mësimit te tyne te drejte.

N. V.

Ndreqje gabimesh të numrit te përparshëm

1) Në faqen e parë, shtylla e III, kryerreshti i parë, rendi 9 thuhet: leshime e te meta, ndersa duhet të jetë: përpjestime të mdhaja.

2) Vjersha në faqen e dytë, në rreshtin e fundit, fjala "shonore" duhet të jetë „puntore".

3 Faqja e III, shtylla IV, kryrreshti i dytë, rreshti i 35 ne vend të fjalës "lirë" duhet te jetë "mirë".

Luftimi i analfabetizmit ne rrethin Podjeves-

Qysh prej 1 Dhetuerit te ketij viti ne Rrethin e Podujeves ndonese vone, kane fillue kurset kundra analfabetizmit per te rritunit e ketij Rrethi.

Deri me tash jane hape 68 kurse per shqiptare dhe 26 kurse per te rritunit serb.

Numri i te rritunve shqiptare ka arrijte ne 1153 mashkuj, kurse ne kurset serbe kemi 124 mashkuj dhe 392 femna.

Keta kurse kane fillue te punojne me rregull dhe udhehiqen prej te rijve, qe dijne shkrim e kendim si edhe nga mesuesit e rrethit, te cilet udhehiqin sejcili nga nji kurs te rritunish.

Ne qender keto dite jane tue fillue edhe kurset per gra, qe kane me u-udhehequn nga mesueset e qendres.

Crueja Antifashiste e Kosovopoljes e ndihmon internatin e normales Prishtinë

Organizata e Grues antifashiste te Kosovopoljes i ka dergue Shkolles Normale mikste (te perzieme) te be ne Prishtine ket ndihme ne gjana ushqimore: 89 kg. patate, 113 kg. qepe, 69 kg. pasul, 7 kg. lakna, 1 kg. sheqer, 8 kg. marmelade dhe 5 konzerva qumesht.

Kjo ndihme ne vetvedi ka randesi mjaft te madhe, sepse tregon se sa kujdesohen nanat dhe motrat t'ona per brezin t'one te ri, qe perpiqet me u-pajise me dije, si e si te bahet ma i afte me marre pjese ne ndertimin e jetes s'one te perbashket ma te lumtun. Ky shembull tregon se sa fort jane ato te lidhuna me shkollen t'one te re sa e çmojne nevojen e pregaditjes se shpejte te kuadrave arsimore te cilat do te marrin mbi vehte edukimin e gjithanshem te brezit t'one te ri.

Frontistat e Gjakoves i permirsojne rruget e qytetit

Me inisjative t'organizates se Frontit Populluer te Gjakoves, populli i ketij qyteti, mbrenda dy diteve, mbushi me zalle nji rruge prej 1500 metrash. Nga te kater rejonet, qe murren pjese ne ket pune asht dallue, si ma i miri, rejon i trete, si nga sasija ashtu edhe cilesija e punes se kryeme. Ay qe asht dallue ne kete akcion asht frontisti Musa Bakija.

Ne ket akcjon, si kudo dhe kurdohere ka ndihmue edhe rinija e qytetit.

Rreth punes ne lamen e ndertimit

Ne rrethin e veprimtaris së sipërmarrjes të ndërtimevet „Graçanica" në Prishtinë, ket vit janë krye 52, 49% te ndërtimeve te përgjithshme kryesore te Kosmetit. Sipërmarrja „Graçanica" ka fillue detyret per kryemjen e punimeve ne 73 objekte me vlefte te pergjithshme prej 156 miljona dinaresh. Plani ka perfshi punimet ndertimore te rretheve te Prishtines, Lipljanit, Ferizajit, Llapit, Gilanit dhe Kamenices.

Ne shum objekte, si ne ndertesen e Shtepis se Kultures ne Prishtinë, magazines se duhanit ne Gilan dhe ne disa objekte ma te vogla te ndertimevet punet kane fillue me vonesë per arsye se nuk kanë qenë gadi me kohe projektet ose janë ndërpre shpesh here per mungese hekuri, betoni etj. Kjo ka ngja sidomos ne punet per ndertimin e objektevet me karakter republikan, për te cilat duheshin sigurue 55% te hekurit të përgjithshem, parapame për ndërtimin e objektevet te ndërtimit ne rrethin e veprimtaris së kesaj sipermarrje. Keshtu asht ndërpre puna për nji kohë mjaft te gjate ne ndertimin e magazines së duhanit ne Gilan dhe ne sillosin nande-katësh ne Prishtinë. Punët e parapame per kete vit në këto objekte janë realizue: per 52% ne magazinen e duhanit dhe 31% ne sillosin.

Te gjitha keto e kanë pengue realizimin 100% të planit të sivjetshem të ndërtimevet të kësaj sipërmarrjeje. Deri me 16 Dhetuer plani asht plotesue vetem per 76%. Deri tash janë krye 100% punët në 14 objekte me karakter lokal dhe republikan. Asht ndertue fabrika e vajit ne Ferezaj, magazina per vendosjen e ushqimit të pasunis bujqesore „Kosmet" afer Prishtines, kombinati i zejtaris në Gilan dhe objektet e tjera ekonomike dhe lokale.

Sa kanë qenë kreditet, asht punue në ndërtimin e paragjimnazit të Podujeves, si edhe ne ndërtesat e shkolles se mesme bujqesore dhe puntorinat stacjonet makino-bujqesore te Prishtinës.

Ne 13 objekte te tjera plani asht realizue 90-100%. Këtu veç tjerash hyjne: ndërtesa e Entit Shtetnuer te Sigurimit Socijal, 4 ndertesa ushtarake, kombinati industrijal-zejtar, instituti veterinar, fabrika e tullavet e tjegullavet me randesi republikane në Prishtinë, Seksjoni i Mbrendshem i Rrethit në Podujevë, fabrika e mobiljevet në Ferizaj, laboratoriumi në pasunin bujqesore „Kosmet" afer Prishtines, rruga kah vendi i prehjes për femijt ne Kaçanik dhe ura me beton-arme në Shtimlje, me gjatsi prej 30 metrash. Mbrenda vitit 1947 asht parapa realizimi 100% i planit te ndertimit te këtyne objektevet, përveç nderteses s'Entit Shtetnuer për Sigurimin Socijal, objekt i cili ka me u-përfundue në vitin 1948.

Punet e parapame me plan ne disa objekte me randësi lokale dhe republikane do te realizohen per ma se 90%, perveç n'ato per ndertimin e të cilave mungon sasija e nevojshme e hekurit dhe e tullavet.
Ndertimi i objekteve jashta planit në rrethin e veprimit të kësaj sipërmarrjeje asht tue marre fund. Për këto objekte asht çfrytëzue materjali i ndërtimit vetem nga burimet lokale.

Me angazhimin e kolektivit te pergjithshem të punes asht ba kursimi i hekurit per beton arme me 16%, ne cimeuto per 38% dhe ne landen e kontigenueme për 16%.

Tue u-pregatite per realizimin e planit në vjetin e dytë te pjatiletkes, sipërmarrja e ndertimevet „Graçanica" ka parapa kryemjen e punëvet te mbrendshme gjate dimnit ne shum objekte te cilat janë ngrijite ne ket sezone. Përveç këtyne sipermarrja ka organizue qysh ne fillim te shtatorit kurset për ndërtuesat, zdrukthetaret etj. Numri i përgjithshem i ndigjuesvet te rregullte në këto kurse asht 96. Me 1 Mars këto kurse do te mbarojne. Për me muejte me përfshi nji numer te madh puntoresh në kurset për ndertima ne sezonen e ardheshme, sipermarrja ka marre masat për zhdukjen e analfabetizmit; janë organizue dy kurse analfabetike ne te cilet janë përfshema së 60 analfabete.

Ne fillim te kalindorit do te hapen kurset për kryepuntore, kujdestare te ndërtimevet dhe mbajtesa t'evidences se përditeshme.

Plani i pyllzimit ne Krahinen t'one asht tejkalue per 10 per qind

Plani i sivjetshëm për pyllzimin e vendeve te çveshuna në Krahinën t'onë asht plotësue dhe tejkalue per 10%. Gjysma e muejit nandu r dhe fillimi i muejit dhetuer ka qenë kohë e sulmit përfundimtar per kryemjen e akcjonit te pyllzimit. Ne shumicen e rretheve te Krahinës s'onë, ku do të zhvillohej akcjoni i pyllëzimit, puna ka qene organizue mirë e prandaj janë korrë edhe perfundime te kënaqshme me perjashtim te Prizrenit dhe te Mitrovicës. Ne Mitrovicë plani i pyllzimit asht krye vetem n 3%, kurse ne rrethet e tjera, si per shembull ne rrethin e Ferizajit, plani asht tejkalue per 35%, e ne rrethin e Gilanit per 59%. Nder rrethet, që kanë korrë përfundime te mira janë edhe ay i Suharekës e i Rahovecit. Në sajë te ketyne perfundimeve [illegible] plani i pyllzimit u-tejkalue. Ne vend të 316 ha janë pyllzue 347 ha.

Ky sukses tregon se në Krahinen t'onë asht kuptue mirë randësija e akcjonit te pyllzimit, dhe se ky problem ne t'ardhmen do te mundet me u-zgjedhë ashtu siç duhet, mbasi shtresat ma të gjana te popujve t'onë, organizatat t'ona populiore e ne vend te parë, rinija e jonë, janë te gatshme me dhanë kontributin e tyne edhe ne këtë sektor te randësishem per ekonomin t'onë.

Pushteti i jonë popullor ka vendo ë me i shperblye, dhe lavdue botnisht, per vetmohimin e treguem ne punë per realizimin dhe tejkalimin e planit të sivjem të pyllzimit, kta njerzë: Sllavko Jeftiq, drejtor'i shkollës së mesme bujqësore ne Gilan, Andreja Shmunik, drejtor'i gjimnazit serb në Gilan, Halil Bejta, arsimtar në gjimnazin shqiptar ne Gilan, Gjoko Gjokiq, pjestar i kooperativës bujqësore te punes ne Shillove, Velçko Nikoliq, pjestar i kooperativës bujqesore te punes ne Kushqe, Vojisllav Aleksiq, kryetar'i këshillit te Frontit Popullor nga Vllkinca; Bllagoje Arsenijeviq, kryetar'i këshillit te vendit Koroshtishte, Cveta Janjiçeviq, mësuese ne Pasjon, Dushka Brajeviq, mësuese në Pasjan, Miodrag Drashkoviq, nxanës i gjimnazit në Gilan, Petar Kllariq, nxanës i shkollës se mesme ne Gilan, Dane Miljqeviq, kryetar'i këshillit te vendit ne Nedakovc, Shaban Ramadani, kryetar i keshillit te vendit ne Mushitisht, Ferat Bislimi dhe Llazar Milosheviq, te dy nga Mushutishta, Zhivojin Llaziq, rojtar i pyjeve ne rrethin e Suharekës, Millovan Millovanoviq, frontist nga Mitrovica, Nebi Muharemi, frontist nga Mitrovica, nxanësit e shkolles femnore dhe nxansit e gjimnazit serb ne Mitrovicë antarët e deges sindikale te puntoris „Kosova" dhe antarët e deges sindikale „Zanagrap" nga Mitrovica.

Organizatave te ndryshme popullore dhe personave qe janë shque me aktivitetin e tyne gjate akcjonit te pyllzimit, u asht dhanë si shpernblim shuma prej 219 700 dinerësh. Ne mes te tjerash Këshilli Krahinuer i Rinis popullore asht shperblye me shumen prej 100.000 dinaresh.

Rubrika letrave

Çka thone njerzit e huej perparimtare per atdheun t'one te ri

Kemi qenë se bashku dhe kemi urrejtun te njajten gja, kemi qene se bashku dhe kemi dashte te njajten gja. Sakatet e rij, te plagosun, me te cilet ikem ne vija te gjata qerresh perball anmikut, tue ecun prane qerreve te katundareve, neper rruget e keqija, ne netet e errta, ishin te plagosunit e mij dhe kanga e tyne trime ishte kryenaltesija ime. Kur ecnim te futun ne bore deri ne gjunje, s'ishin ata dhe une, po ishim "na" qe ecshim. Urija e tyne ishte dhe urija ime; buka e tyne ishte buka ime, toka e tyne ishtë bâ edhe toka ime dhe kur ndigjova emnin e TITOS, ky emen pat per mue po ate kuptim qe kish per ta dhe per te huejin.

E, edhe per mue t'ardhunin, lulezoi nji atdhé, lulezoi, sepse e krijuen dhe e fituen me urin dhe me gjakun katundaret dhe puntoret, grate, vajzat dhe femijt; po, edhe femijt, qe me mija qene sy e vesh te luftetareve, telefon i gjalle dhe shpesh, edhe pushke qe qellon drejte e ne vend.

Fjala atdhé me ka qene e urrejtshme deri sa njeriu s'ka muejte te kete nji atdhè midis atdheve te tjere. Fjala atdhé m'u ba e ambel si rrushi i art i pjekun nga dielli, e shijshme si buka e bardhe, e kandeshme si dashunija dhe poezia kur e ndieva per heren e dyte dhe tingllonte ne buzet e luftetareve, puntore e katundare.

Ata e lane me gjak ndytesin e shekujve te kesaj fjale. Me gjakun e te rijve, të grave, te femiive, me gjakun e puntoreve. Atdheu i tyne, u ba a t d h e u i y n, sepse u bá ay i verteti që ne dashurojme e qe s'munt te mos e dashurojsh. U bá i joni.

Nuk mund te mos e duesh token se ciles vllaznimi i luftes se popujve ia ka pastrue ndytesin e urrejteshme. Nuk mund te mos e duesh token ku puna dhe drejtesija jane te pazgjidhshme. Nuk mund te mos e duesh ket toke ku populli i lire nder ton dhe ruen lirine e te gjitha forcave konstruktive.

Toke ku njeriut i pelqen te rrijë prane njeriut, ku nuk ka dinjitet qe te qendroje siper dinjitetit njerezor, toke ne te cilen çdo e rame e çekiqit ngul nji gozhdé te rê ne vorrin e se shkuemes, toke ne te cilen zemra gufon nga besimi si ara e gjelbert mbas shiut te majit, toke qe asht vorr per anmiqt dhe prehën i ngrohte i perjetshem nane per miqt. Atdhé te falenderoj sepse je atdhéu im.

ERVIN SINKO

Nga Bashkimi Sovjetik

Grueja ne BRSS

Arttikulli 122 i Statutit Sovjetik thot:

"Ne BRSS grues i perkasin te njejtat te drejta sikur mashkullit ne te gjitha fushat e jetes shtetnore, kulturore, shoqnore e politike."

Pushteti sovjetik proklamoi menjihere barazin e plote te grave. Grueja asht e barabarte me mashkullin ne pune, ne shperblim per pune, ne pikpamje te pushimit dhe permirsimit shendetsuer, ne pikpamje te sigurimit social, t'arsimit dhe ne jeten politike e shoqnore. Qysh ne fillim jane marre masa per realizimin praktik te kesaj barazije. Per kete qellim pushteti sovjetik ka krijue nji seri kushtesh Si ilustracjon le t'i shofim rezultatet e vitit 1933:

Ma teper se 700.000 foshnje kane qene neper kreshta foshnjore. Ma teper se 5 miljone kane ndjeke strehat dhe se 1 miljard rubla jane pague si ndihme per familjet me shum femije. Veç kesai, vetem sindikitat kane dhane me qinda miljona rubla per vendverime te femijve, per sanatoriume dhe per sigurimin e femijve. Ne vitin 1939 ka pase ne Bashkimin Sovjetik afro 60.000 menza, restorante e ente te ngjajshme per ushqimin publik.

Nuk asht per t'u çudite qe grate, nen kushtet e ketilla, kane hye me shumice ne prodhim, n'arsim, ne jeten dhe administraten shoqnore. Deri ne fillimin e luftess, n'industrin e rande 40 per qind te numrit te pergjithshem te puntorve kane qene gra. Ne dege te ndryshme t'ekonomis shumica dermuese e puntorve kane qene gra. Sumica e bashkpuntorve t'enteve per kulturen popullore jane gra, e n'ente te mprojtjes shendetsore gadi tri te katertat jane gra. Nji perqindje e mire e grave gjindet ne rradhet e puntorve me kvalifikime te najta dhe n'atò profesjonale, qe perpara konsideroheshin vetem „pune mashkujsh" si, bje fjala, maqiniste, traktoriste, etj. ne pasunit kolektive grate kane pozite krejt te pamvarun dhe gezojne te njejta te drejta si mashkujt.

Ne jeten shtetnore grate zane pozite me randesi. Ne Sovjetin Suprem te BRSS ka pase 189 gra. Me qinda gra jane deputete ne sovjetet supreme te BRSS dhe republikave federale e autonome, me dhe'ja mija gra jane ne sovjetet e vendeve.

Grueja sovjetike ka tregue me vepra se sa rol shum te madh shoqnuer luen, kur asht e barabarte dhe kur i asht çele rruga ne jeten shoqnore per pune krijoniese.

Kete e ka tregue ne menyren ma te kjarte lufta e madhe patriotike. Me miljona gra kane zavendesue ne pune burrat dhe vllaznit, qe kane mesue me vetmohim e sukses edhe profesjonet ma te veshtira dhe kane tregue ne pune nji heroizem te denje per admirimin.

T'a ndihmojmë ma teper muzeumin t'one Krahinuer

Ne periudhen e mbas luftes, paralelisht me randertimin e ndertimin e vendit t'one, ka fillue nji pune intensive ne ngritjen e pergjithshme te nivelit kulturo—arsimor te shtresave te gjana popullore.

Nji nga institutet e shumta, qe jane themelue per ket qellim asht edhe Muzeu Krahinuer ne Prishtine. Mbasi per here te pare ne historin e Koseves dhe Metohis, asht themelue nji institut i ketille e kemi per detyre t'i krijojne te gjitha kushtet e nevojshme per ngritjen e tij sa ma te shpejte. Nuk duhet me lejue qe Krahina e jone, kaq e begatshme, nga e cila kane marre shum materjal gadi te gjitha muzeomet e vendit t'one, te mbetet pa permendore historike e kulturale, qe vertetojne fuqin konstruktive te popujve t'one. Per sa kohe do te muejme me e krye ket detyre, kjo mvaret gadi vetem nga numri i njerzve qe do te marrin pjese ne mbledhjen e materjalit per muzeum. Ketu s'kerkohet ndonji fare mundimi i madh. Mjafton qe çdo njeni prej nesh te jape ndihmen e vet; te sjelle diçka nga kostumet popullore te Krahines s'one, nga enet e vjetra shtepijake dhe objektet e tjera, qe mund te vijne ne konsideracjon per muzeumin t'one e t'i vejne ne dispozicion te ketij. Keto gjana, qe sot jane ne te shumten, jashte perdorimit dhe pa ndonji vlefte per te zotin, po te mblidhen ne nji vend, ne tanesi, do te kene vleften e tyne kulturo shkencore n'interes te Komunitetit.

Per arsye te mos-kuptimit te randesis se Muzeumit jo vetem nga shtresat e gjana popullore, por edhe nga ata qe jane ma te ftuem me e dhane ndihmen ma te gjane, e ne rend te pare, puntoret kulturo arsimore, ne vjetin 1947 s'asht mbledhe aq materjal sa ka muejte me u mbledhe ne bazen vullnetare. Muzeu ka pak materjal, qe asht ble. Me keqardhje duhet me konstatue se nga e gjithe krahina e jone, deri me sot asht paraqite vetem nji dhurues e ky asht Nuan Tuniqi, teneqexhi nga Prizreni.

E meta tjeter e, ndoshta, edhe ma e madhe ne punen e deritashme asht se muzeumi deri me sot s'ka lokal te vetin te perkohshem dhe rrjeta e caktueme e te besuemve nuk ka dhane kurrfare perfundimesh. Ata nuk e kane krye detyren e tyne, bile, nuk kane dhane asnji ndihme. Nga pergjegjet e tyne shabloniste shifet se jo vetem qe nuk e kane kuptue thelbin e detyrave por u mungon edhe dashnija e ideja mbi ket institut qe ka per qellim me ndihmue ngritjen e vendit t'one, tue harrue me ke te rast se çdo kontribut ne ket fushe asht aq fisnik pikrisht sepse rrjedhe nga vullneti i mire.

Dhe ndonse e gjithe puna per grumbullimin e materjalit, nen kushtet e ketilla, ka mbete vetem ne duert e atij qe asht direkt i detyruem ne ket vije, ne ket periudhe kane mujte me u-mbledhe gjanat ma karakteristike per muzeum.

I thrrasim te gjithe njerzit e ndershem per nji ndihme ma te madhe, ne menyre qe vjeti i dyte te na jape perfundime ma te mira ne kete fushe veprimi, keshtu qe edhe kjo permendore, gjate realizimit te Planit pesvjeçar, t'a krijoje bazen e vet te shendoshe.

Udhëzime te Drejtoratit arsimuer per arsimtaret e Krahines s'one

Dihet se kushti i parë i përmbushjes së mirë te detyres se mësuesis asht pajisja e arsimtarve me dije e vullnet te fortë. Këto dy kushte janë arma ma kryesore per t'ia dalë ne krye punes delikate e me shum randesi qe u asht besue mësuesve. Kur vullnetit te forte i shtohet edhe dija, d. m. th. formimi i tij, pregadtija e tij, pajisja e vetvedit me kulturë te shëndoshë e përparimtare, nuk ka dyshim se ne lamen kulturo-arsimore kemi me korrë rezultate te kenaqëshme. Seicili arsimtar, pra, duhet t'ia ve e si detyrë vedit pervehtesimin e ketyne dy cilsive te nalta, mbassi pa këto asht e kotë me pregatite programe e tekste shkollore, pa këto asht e kotë me dhanë përherë udhëzime e drejtime e me mbarue nderiesa te reja me plan.

Barra ma kryesore per me i pajisë arsimtarës t'onë me këto dy cilsi te nalta, ju bie direkt instruktorvet, te cilet kanë kontakt te ngushte me mesuesit.

Instruktori asht mesues'i mësuesve, prandaj si te jetë instruktori ashtu kanë per te qene edhe mësuesit, e, ne perfundim, si te janë mesuesit ashtu kanë per te qene edhe nxänesit, ashtu ka per te qene edhe kualiteti i punes ne shkollë. Pra këtu del pyejta: ç'duhet te baië instruktori per me u ardhë ne ndihme mësuesve?

Instruktori, ma se pari, duhet t'a studjoje mirë gjendjen e të gjithë mësuesvet e te shkollavet, ne rrethin e vet, mandej, ne baze te rrethanavet, kushteve e direktivavet qe ka, te hartojë planin e punes se tij.

Ne ketë plan duhet te parashifen, ne përgjithsi, këto pika:

1) Biseda te shpeshta me mësuesët.—

Keto biseda do t'i ndihmojnë mjaft per me u-njoftë mirë e me u-ba \ afrueshem me mësuesët. Këto biseda duhet te jenë te paramendueme mirë dhe te përshtatuna simbas temperamentit e gjendjes kulturore te secilit. Se mbi shka do te bisedohet, kjo mvaret nga studimi dhe konstatimet e instruktorit ne punen e jeten e tyne pergjithsisht. Me randesi asht ketu edhe menyra se si i paraqet instruktori bisedat, si i presin ata dhe si shvillohet diskutimi.

2) Zhvillim themash të ndryshme.—

Themat, qe do të zhvillohen duhet te permbajne lande me karakter kultural, teknik e politik. Këto duhet te nxirren nga literatura e pasun ne gjuhen sërbe, tue i studjue e perpunue ma parë si vetë e tue u a përshtate rrethanavet e kushteve te shkolles s'one. Duhet porosite qe te mos lehet mbas dore zhvillimi i themavet politike, mos t'u ipet randesi vetem atyneve padagogjike, siç asht bame ne disa vende, mbassi shkolla e jonë duhet pa tieter te jetë e frymzueme me idena demokratike e përparimtare.

Arsimi dhe politika janë te lidhuna pazgjidhmenisht.

Themat mundet me i zhvillue instruktori ne grupet sindikale, por mbassi puna ne keto grupe shpesh berë po çalon, per arsye te natyres se vendit ose te kohes, kur asht dimen, ai keto thema duhet t'ua dergojë te shkrueme te gjithe mësuesvet te rrethit te vet, per me i studjue e perpunue ata vetem, ose ne beshkpunim me shoket e tjerë te shkollavet t'aferme. Me rastin e kontrollimit te shkolles nga ana e instruktorit, ai duhet njikohesisht te vreje a asht perpunue e zotnue thema e tij apo jo, a ka sjellë ndonji përfundim ne zbatimin praktik dhe deri ne ç'pikë. Ne se s'e kanë kuptue mirë, instruktori duhet t'a skjarojë, t'a rrahë e t'i plotsojë pjeset e pakuptueshme. Per te muejte ky Drejtorat me qenë ne korrent te kësaj pune, porositen instruktoret qe nga nji kopje te çdo theme, bashke me referatin e vet, t'ia dergoje atij.

3) Biblioteka e mësuesit.—

Librat janë shoku ma i ngushti e ma i miri i arsimtarit, prandaj te keshillohen e të nxiten mesuesit me krijue e pasunue biblioteken e tyne dhe me lexue e studjue libra e revista te zgjedhuna. Instruktori duhet te rekomandoje e te popullarizoje nder mesues librat e fletoret e reja, qe dalin dita d tea. Me rastin e inspektimevet, instruktori duhet te shofi biblioteken e mesuesit dhe te kerkoje prej tij se shka ka lexue e perpunue, shka ka vue ne zbatim nga ajo theori e me ç'perfun im. Na kerkojme prej mësuesve qe te zhvillohen paralelisht ne pikpamje theorike e praktike. Nga ana tjeter, mesueset qe kanë fitue matureo pedagogjike te nxiten me u regjistrue me studjue edhe ne shkolla te nalta pedagogjike.

4 Provat e mesimit (mesimi me shembullore).

Me rastin e mbledhjevet të grupeve sindikale në qendra, ose te vizitës s'instruktorit nëpër shkolla katundesh, instruktori ose mësuesët ma te mirë duhet të zhvillojnë mesime shembullore. Vetem duhet pasë kujdes që këto prova të mos bahen siç asht praktikue deri tash, në formë monotone e po në nji mënyrë. Provat kanë perfundim të mirë kur si që ep mësim asht mundue të zhvillojë ndonji metodë të re, si përfundim te praktikes ose te studimit te tij. Në purfundim te provavet te bahen spjegimet theorike e pastaj te zhvillohen komentet e kritikat, tue pasë mendjen që keto te mos bahen shkak disharmonije. Kritika duhet të jenë të drejta e të shëndosha e të mos u epet ngjyrë personale. Në te tilla raste nuk duhet humbë kobë ne gjanat e vogla e pa randësi, te cilat rriten e stërhollohen ma teper prej mësuesvet përtace e ambicioze. Në kete pikpamje do te ndihmojnë shum instruktorët, te cilet, si udhëheqes, dijnë t'i shtrojnë e t'i rregullojnë komen- janë ma të dobët.

5. Vizitat e mesuesve.

Te këshillohen mesuesët qe, nga nji here, t'a vizitojne njani tjetrin në mësim, natyrisht ata qe gjinden me sherbim afer njani tjetrit, ose ne nji shkollë. Por duhet pase kujdes qe te tilla vizita te bahen me dijen e instruktorit dhe me qillim perfitimi e jo sa me u-pa mesuesët ndermjet te tyne. Per keto vizita duhet te rregullohet orari i mesimeve ne menyrë qe vizitat te mos shkaktojne humbjen e mësimeve. Me rastin e ketyne vizitave mesuesët, perveç perfitimit qe kane nga menyra e punes së shkollavet te tyne, skjarohen edhe per çashtje te tjera qe i perkasin, pergjithsisht, punes arsimo kulurore dhe zgjidhjes së problemevet te ndryshme.

6. Bashk-punimi me mesuesit serb.

Mbassi shoket arsimtare te shkollavet serbe, ne pergjithsi, kane praktike te mjaft dhe gjinden ne nji nivel ma te nalte si mesues, instruktoret duhet t'i keshillojne e t'i nxisin mesueset shqiptare qe, ku ka mundesi te vijne shpesh ne kontakt me ata, t'i vizitojne ne klase, t'i pyesin e te skjarohen per çdo veprim te shkolles dhe te kerkojne ndihme per perfeksionimin e tyne.

Nji veprim i tille kishte me ndihmue shum edhe perfocimin e vllaznimit e bashkimit te popujve t'one.

7) Puna me klase kolektive.-

Edhe kjo paraqitet si detyrë e parë e instruktorëvet, mbassi shumicen e mësuesve i kemi te rij, pa eksperijencë dhe që punojnë tue qenë vetem, nëpër shkolla katundesh me 2,3,4 klasë kolektive Prandaj instruktori duhet të studjojë mbi ketë llojë pune dhe herë mbas here t'i udhezojë mësuesët qe punojnë me shum klasë e t'u dergojë tipe orarësh për klasë kolektive. Komisjoni Pedagogjik i këtij Drejtorati i ka në mbarim e sipër, për nji punë te tillë, disa tet e kritikat e ne fund të nxjerrin perfundimin.

Provat duhet te bahen ma teper n'ato landë, ku asht konstatue se mësuesëit ne pergjithsi, udhëzime te cilat, porsa të kryhen, do te botohen. Këto dite janë dergue nga ana e Drejtoratit udhëzime e tipe orarësh për klasët: I, II, III, kur numri i nxanësve asht teper i madh e vendi i pamjaftueshëm.

8) Çfaqjet shkollore.-

Këto janë nji mjet i mirë edukimi si per nxanësit, ashtu dhe për te rritunit. por për këto si instruktori ashtu edhe mësuesët duhet të kenë kujdes të madh, që te zgjidhen e kontrollohen mirë, per te qenë me frymë te re edukimi dhe ato që kanë lidhje te ngushtë me vetë jetën, me punët me plan që janë ba e po bahen për ndërtimin e vendit t'onë, ose pjesë te nxjerruna nga jeta e lëvizjes Nac. Çlr. e jo pjesë pakurrfarë kuptimi e qëllimi, siç ka ndodhë ne disa shkolla. Këto çfaqje nuk duhet te jenë fort te gjata e as te shpeshta, pse mund t'a pengojnë e damtojnë punën e shkolles

9) Mesuesi edukator

Nji ndër pikat ma me randësi qe duhet te kete parasyshë instruktori asht qe mesusi te jetë edhe edukator, qe mesimi te jetë edukues.

Qellimi i punës se mesuesit nuk asht vetëm t'a pasunojë trunin e nxanësve me sa ma shum dijeni. Kjo asht vetem nji anë e punes se tij. Asht e domosdoshme qe, bashkë me dijeni, nëpërmjet te sajë edhe t'edukojë, si te vegjlit ashtu dhe te rritunit, me nji frymë te tillë, qe te jetë ne pajtim me strukturen e re ekonomike - shoqnore, qe po ngribet ne vendin t'one, dhe kundra mbeturinavet te klasave çfrytzuese, kunder frymes, paragjykimeve dhe mentalitetevet prapanike te cilat nuk pajtohen me karakterin e ri demokratik popullor te shtetit t'one.

Mesuesi, me anë te mesimit duhet t' dukoje e të formojë karakterin e nxanesve, të formojë në ta e në te rritun ndjenjen e dashunisë per punën kolektive, per punen e perbashkët, ndjenjën e detyres, te guximit e te patriotizmit te ri. Duhet me i ngjallë brezit t'ardhshem urrejtjen per klasat çfrytzuese, per parazitët, për reakcionaret dhe, per-

(Vijon në faqen e VI-te)

M. Iljin.

Krijimi i botës së Re

MOTOR I GJALLE APO MOTOR HEKURI

Në fabrikën e bereqetit motor asht traktori. E katundari çfarë motori ka? -kalin.

E pra kali asht motori ma i pangopun, ma (grykës). Kali hap gjysmën e të korrunave të katundarve. Në stepat e Ukrahinës katundari harxhon 300 rubla në vjet për t'a mbajtë kalin, tamam sa ç'harxhon për t'a mbajtë të tanë familjen.

Kali asht motori ma konsumues dhe njikohësisht ma i dobët. Nji traktor mund të zavendësojë ma se 20 kuaj. Përveç kësaj kali nuk e punon tokën aq thellë se traktori. Per me gjithë se kali asht i dobët, ky asht i fuqishem për nji pronë te vogël katundari. Fuqija e tij nuk shfrytzohet plotësisht. Sa ditë rri pa punë! Ky punon pak a shumë 100 ditë në vjet, por duhet ushqye çdo ditë. Kurse traktori asht diçka tjeter. Ky e shpenzon benzinën vetëm kur punon. Për te nuk ka mjaft pune në nji pronë të vogel katundare. Katundarit të varfen i mjafton gjysma e kalit që të punojë atë copë tokë që e ka. Kali i tij do të mune ta punonte ma tepër sikur të kishte ma teper tokë dhe vegla për t'i terhequ me katë: plugjë, maqina mbjellëse, kositese, dhe e fshiese. Pa t'i kishte katundari këto vegle, atëherë kali do te mund t'i kryente ato punë që asht i detyruem t'i bajë vetë katundari: do te mbjellë, do te korrë, do t'a fshinte misrin. Por mjerisht as këto vegla nuk i ka çdo katundar.

E vetmja rrugë për te asht te futet në kooperativë, që quhet „artel", do me thanë t'a punojë në bashke tokën me të tjerët, tue përdorë si ky edhe të tjerët kuaj dhe veglat e komunitetit.

Kështu edhe nji numër i veglë kuajsh do te shfrytzohej ma mirë. Arteli mund te bajë shum në ketë pikëpamje. Pikë së pari mund të blejë vegla dhe pleh artificial. Në se arteli asht i madh, mund t'i zavendësojë kuajt me traktora. Në se nuk ka traktora, arteli, si kooperativë asht ma i dobishem për individët, sepse kuajt edhe veglat përdorën së bashku. Nga ode anë që t'a shofim asht e kjartë se duhet riorganizim. Dhë ky riorganizim asht në rrugë ta mira. Ky përfshinë ma tepër se gjysmen e pronave fshatare dhe mbrenda disa vjetve do te kemi, në vend të disa miliona pronash te vorfëna fshatare, nji komunitet te vetëm; fabrikat e bereqetit.

STACIONET MAQINO-TRAKTORISTE (S.M.T.)

Këto stacjone janë krijue me qellim që te kalohet nga puna e dores në punen mekanike dhe nga pronat individuale në prona kolektive.

Kooperativa e parë S.M.T. asht krijue me 1928 ne sovhozin „Shefçenko". Kjo bani marrveshtje me 26 katunde. Mbas kushteve që u vunë me këto marrëveshtje, katundarët i bashkuen arat e tyne, hoqën gjithë kufijt dhe gardhet qe i ndajshin, dhe stacioni u vuni dispozicion veglat mekanike me traktorët si dhe agronomët dhe mekanikët e tij.

Mbas nji vjet rregullimi të tillë, qe rezultatet: shpenzimet e bujqësis ranë nga 20 në 14 rubla për hektar dhe t'i ardhunat u ngriten nga 52 në 83 rubla. Katundarët fituen, pra, nga marrëveshtja që banë me S.M.T.

Sot ka shume S.M.T. Mijë katunde futen në këto kooperativa bujqësore dhe punojnë tokën mekanikisht nën mbrojtjen e stacjonëve maqino-traktoriste, në vjetin 1931 t'arrijnë në njimijë e dyzet.

MAQINAT DO TE NA NDIHMOJNE TE PREGADISIM QUMESHT DHE TELYNE.

Përveç bukës kemi nevojë edhe per qumështë, mish, yndyrë e shumë sende te tjera.

Për te sigurue bukën, organizojmë fabrika me maqina të mbarueme bujqësore, kosa mekanike, traktore.

Po si t'i krijojmë fabrikat për mish qumeshe? A ka maqina që nd'hmojnë per te sigurue mish, per te rritë bagetit? E po, natyrisht, ka. Bile ka edhe shume maqina te tilla. Po si traktor, mbi te cilin folem pak perpara, do te na ndihmojë t'ia sigurojmë mishin.

Si kështu?

Qe se si. Na fabrikat t'ona te mishit nuk do te jete vetem nji lope dhe nji ka, por nji shoqnies e madhe qesh dhe lopësh. Te gjithe kto duhen ushqye, ushqimi duhet bajte. Me kuajt? Jo, kali s'asht aspak i përshtatshem per kete pun, sepse fabrika te tilla do te kemi me mija. Shume ma mira do te jete t'i perdorim per kete pune traktorat.

Qe pra si do të na ndihmojnë traktoret t'ia sigurojme mishin.

Qe edhe nji shembull tjeter: lopa duhet mjelë.

Por lopat jane ne shumica, duhet me pase nji ushtri mjelësish. Keto mund t'a lame punen me dore mbasi ka mjelëse elektrike. Nji maqine elektrike mund te mjelë disa lope pernjiherësh. Maqinat mund te bajne shume pune: Keto mbushin koritat me ujë, copëtojne kashten dhe rrepat per ushqim, thermojne ushqime te tjera, ftofin qumështin e ngrohtë te mjelun, qe te mos prishet, marrin ajken nga qumeshti, bajne te tiyn, qethin delet, ruajne veet.

Per te gjitha kete pune jane gjeta maqina.

Keshtu pra mund te krijohen jo vetem fabrika gruni (sovhoze per grunë per edhe fabrika mishi, qumështi, leshi, vezsh dhe tlyni Na kemi 140 fabrika mishi, 53 fabrika qumështi dhe tlyni, 350 fabrika derash. Nga fundi i planit pesvjeçar do te kemi shume ma teper. Keto fabrika do te na japin 750 mijë tonelata mish dhe dhe mija tonelata ushqimesh te tjera.

DY PUNTORINA NE FABRIMEN E GRUNIT

Fabrikat e grunit jane shume ma te pakta se sa pronat private te katundarve. Nder sovhoze dhe kolhoze prodhimi asht shume ma i madh se sa në pronat private. Ne sovhozin „Shefçenko" Korrja e vjeshtes jep nji tonelate e gjysem per hektar, kurse ne pronat e katundarve fqinje nuk japin ma teper se 3-4 e tonelates.

Ne kolhozin „Kolos 2" (provinca e Leningradit) prodhimi i elbit dhe i tershanes asht nji tonelate e 3-4 per hektar, kurse ne katundet fqijne vetëm nji tonelate. Atje nji hektar prodhon njizet tonelata patate, nderse katundaret vetem njimbedhjet tonelata.

Kese rastesh ka kudo tek ne.

Perveç kesaj fabrikat e grunit prodhojne edhe kashten. Ç'ka te bajme me kete? T'a qesim poshte? Kjo do te thote me humbë 3/4 e sendeve te prodhueme. Kush ka ndigjue ndonjë sot qe nji fabrike te laje 3 tonelata teprice per nji tonelate mallë!

Kjo natyrisht nuk mund te bahet. Ne nji fabrike t'udhehequn mire nuk duhet te kete shume mbeturina.

Kashta nuk duhet te hidhet. Kjo mund te transformohet ne mish dhe qumesht. Por per kete duhet të kete bageti pran fabrikes.

Ne fabriken e grunit, si ne çdo fabrike tjetër, ç'do gja duhet te shtihet ne pune. Mbeturinat e nji fabrike, kashta, shkojne ne tjetren dhe transformohen ne qumesht dhe mish. Mbeturinat e fabrikes tjeter, plehu, shkon në te parën' ku sherben si plehnim toke.

Dhe keshtu asgja nuk shkon kot. Nji fabrike ndihmon tjetren.

Keshtu punohet ne sovhoze dhe kolhoze. Ne pronat private asht krejt e kunderta. Bagetija sofa nga shkaku i korrjes se dobet dhe nga mungesa e barit. Prodhimi asht i dobet, sepse nuk ka pleh. Kali te grabite lopes ushqimin. Edhe ky duhet te haje se per ndryshej nuk do te jetë ne gjendje t'a livroje token dhe njerzit e bagtija nuk do te kene ç'ka me hangër Duket se nga kjo gjendje nuk mund te dilet.

Pa fjalë! Nga kjo gjendje mund te dilet dhe kjo asht gjithmone pa ajo: kolihozet!

Ne kolihoze toka e punueme jep ma shume grun dhe kashte, kashtu pra edhe lopet kane ushqim ma te mira dhe japin ma shume qumeshte.

Ne kolihoze per te njajten siperfaqe duhen ma pak kuaj dhe keshtu mund t'ushqehen ma shume lope. Dhe kur kolihozet kane traktora ne vend te kuajve, atehere asht edhe ma mire. Sepse traktori sigurisht nuk do t'ia marre ushqimin lopes.

Nga çdo anë qe të studjohet kjo çeshtje, asht krejt e qarte se ne bujqesi duhet ba nji riorganizim.

E ky riorganizim ka marre rrugen ma te mire. Ky ka perfshi ne gjiun e tij gjysmen e pronave katundare dhe mbrenda disa vjetve, ne vend te miliona pronash te varfena, do te kemi ne vendin t'one nji bashkim te plotfuqishem te ketyne fabrikave te grunit.

(Vijon në numrin e ardhshem)

gjithsisht, per anmiqet e popullit e te vendit t'onë.

Shkolla e jone ash' vendi ku duhet te rranjosen thellë parimet e nji edukate te tille. Arsimtari si ne shkolle ashtu edhe jash'a shkolles, ka fushe të gjanë veprimi. Gjate orëvet te mesimit, me pak mundim, mund te gjejë shembuj e krahasime ku te vehen ne dukje shtypjet, çfrytzimet dhe padrejtesit qe i kane qenë ba masës puntore e fshatare. P. sh. ne gjeografi, kur flitet per fushat e bukura ose pasunit nentoksore te vendit t'one, te tregohet se kush i çfrytzonte keto ma nare, te vehen ne dukje veprat e pushtetit te ri, marrja e tyne ne dorë te popullit, randësija e madhe e Reformes Agrare dhe pasojat qe ka sjellë ne ngritjen e nivelit ekonomik dhe shoqnor te puntoris e katundarise.

Ne histori asht mire te theksohen fakte dhe ngjarje, te cilat i revoltojnë nxansit kunder botes se vjeter, i shkepusin prej mendesivet te ndryshkuua dhe i lidhin shpirtnisht me frymen e re perparimtare, qe e karakterizon pushtetin t'one popullor.

Nji mesues i mire dhe i vullnetshem, jo vetem ne gjeografi e histori, por ne te gjitha mesimet e ne çdo rast mund dhe duhet, te veprojë ne menyre që te nxjerri edhe anen edukative. P. sh. ne mesimin e gjuhes (kendim) copat e leximit shpesh here vetem lexohen e nga nji here mëson dhe permendesh, pa asnji koment dhe pa i nxitë nxanesit, qe te thellohen e te mendojne mbi pjesen, p. r te nxjerre thelbin moral.

Ne gramatike, ne vend qe t'analizojë shembuj te thate si: muri asht i bardhe, tavolina ka kater kambë, qeni lehë etj., duhet te gjejë shembuj te shendosh edhe nga ana edukative si p.sh. Lirija u-fitue me gjak, vllaznimi dhe bashkimi i popujve t'onë u-krijue me gjakun e bijvet ma te mirë; toka i perket atij qe e punon, plotsimi i planit pesëvjeçar u siguron popujvet t'one jetë ma te mire e ma te lumtun etj.

N'arithmetike, ne vend qe te paraqiten problema, ku vehet ne dukje veprimtarija e tregtarvet dhe e ish-fajdexhivet, ose bankavet te vjetra, duhet te merren e te zhvillohen problema nga jeta e punet ne sektoret e ndryshem t'ekonomise s'onë e, pergjithesisht, nga nderlimi me p'lan i vendit t'one.

Me nji fjale, duhet t'u jete e kjarte te gjithe arsimtarvet se sot shkolla nuk asht ma nji sektor ku fitohet vetem nji dije e thate, por nji force edukative e gjalle dhe vepruese, qe per mision permbyjen, me rrànje, te sistemevet te vjetra antipopullore, transformimin e vendit dhe te njerezvet.

Me parullat e sulmit te pergjithshem kunder klases spekuluese, çfrytzuese, kunder institutevet dhe mentalitetevet prapanike, arsimtaret t'one duhet t'a kuptojne se nuk jane vetem mesuesa, por edhe edukatore, prandaj duhet t'a tregojne vedin se e meritojne me te vertete besimin qe u asht dhane per edukimin e brezit te ri, se jane jo vetem mesuesë por edhe edukatore, se jane me te vertete të denje t'a mbajne e t'a ngrejne nalte e ma nalte flamurin e edukatorit ne Jugosllavin e re.

Situata nderkombtare

Kah fitoret e reja të kampit Demokratik

Viti 1947 ka qene plot me ngjarje te randesishme ne jeten e popujve ane e mb'ane botes: kampi imperijalist zhvilloi, ne vije te gjane, pregatitjen e luftes se re. Imperijalizmi amerikan e shtoi edhe ma teper politiken ekspansjoniste aktive te skllaverimit ekonomik dhe politik t'Europes Perendimore.

Qendra e reakcjonit imperijalist u-transferue ne Shtetet e Bashkueme t'Amerikes; vendin e planevet te falimentueme hitlerjane per skllaverimin e botes e zuen planet amerikane per sundimin e botes. Ketu rroli i partnerit ma te ri i takon Anglis.

Fuqit demokratike te mbare botes, e para te gjithash, popujt e Europes u çuen ne kambe per t'a mprojte pamvarsin dhe sovranitetin kombetar, per t'i mprojte interesat e njerzve punonjes, kundra lakmive t'imperijalizmit amerikan.

Rrolin vendimtar ne shperthimin e luftave te fuqivet demokratike e ka luejte Deklarata e nande partive Komuniste.

Kampi imperijalist e antidemokratik hyn ne vitin e ri, 1948, plot shqetsim dhe pasiguri. Imperijalistavet po u shembet toka per nen kambe; imperijalizmi Amerikano-Anglez, i frigsuem nga rrjedha e zhvillimit historik, perdore politiken e forces e kerenimeve te poshtra per t'i frigesue njerzit me nervat te dobeta, dhe ndermerr aventura te reja, te cilat bahen nji loje e rrezikshme per vet fatin e kapitalizmit.

Qarqet reakcjonare imperijaliste, nen flamurin e doktrines se Trumanit dhe te "famsimit — Plani Marshal" perzihen paturpenisht nder punet e mbrendeshme te shtetevet te tjera dhe perhapin ideologjin kriminale te superjoritetit anglo—sakson. Te gjitha keto fakte jane po te nji marke: ato shprehin ofensiven e imperiajlizmit amerikan kundra interesave jetesore te turmavet popullore, perpjekjen e tij per skllaverimin e Vendeve t'Europes Perendimore.

Projekt—ligji per dhanien e „ndihmes" ne favor te shteteve te jashtme — qe e paraqiti Trumani fash vone — shpalle zyrtarisht ekspansjonizmin e reakcjonit amerikan si program shtetnuer te Shteteve te Bashkueme t'Amerikes.

Ky projek—ligje paarashef krijimin e t'aashtuquejtunit „Ent per bashkpunimin ekonomik", si edhe emnimin e nji perfaqesuesi special te Shteteve te Bashkueme per Europen, perfaqeues i cili do t'a kete rangun e nji ambasadori. Ne te vertete kjo s'asht kurrgja tjeter veçse krijimi i „ministria" se SH. B. A. per kolonit Europjane, qe do te marrin „ndihme" nga Shtetet e Bashkueme.

Kongresistat amerikane, qe krenohen me „demokracin" e tyne te bujeshme amerikane, ne te vertete shkelin lirin dhe pamvarsin e popujvet n'interese te nji grushti te vogel satrapesh te monopolevе kapitaliste. Po per ket qellim e kane shkaktue edhe premjen e konferences se Londres te Ministrave te puneve te jashtme — premje e cila asht diktue nga imperijalistat amerikan. Popujt kishin shprese se Konferenca do t'a zgjidhte problemin gjerman n'interes te paqes demokratike, se do t'a ndante fatin e Gjermanis si shtet demokratik. Mirepo imperijalistat amerikan kane plane te tjera: me e shndrrue Gjermanin ne kolonI te veten, ne nji placdarm per shperthimin e luftes se re. Kjo politike asht ne kundershtim me interesat jetesore te popullit francez dhe anglez si edhe popujve te Vendeve te tjera. Por qarqet sunduese t'Anglis dhe Frances tashma i a kane shite lirin e Vendeve te tyne imperijalizmit amerikan e nuk mund te vendosin vet per politiken e tyne.

*

Socijalistat e djathte, te frigezuem nga rritja e levizjes puntore, perpiqen t'a rifitojne influencen e tyne te tronditun ne klasen puntore, e ashpersojne fushaten e shpifjevet kundra partive komuniste dhe perpiqen me i perça fuqit demokratike. N'Angli liderat e partis Laburiste filluen fushaten e re te rrenavet dhe shpifjevet kundra fuqivet demokratike, si e si qysh perpara t'u pritet sindikatavet çdo mundesi rezistence kundra perpjekjevet te qeveris, qe kane per qellim me e ule standardin jetesuer te puntorvet britanike. Ne France, perçaesat e klases puntore — socijalistat e djathte — nga „Forces ouvrieres" ("Fuqit Puntore") perpiqen, si zbatuesa te bindeshem te politikes se trustevet amerikane, me e perça bashkimin e klases puntore, me e dobesue fuqin e rezistences se saje.

N'Itali, krenet e s'ashtuquejtunes parti te Saragata-s, me trathtarin e klases puntore, Saragata-n ne krye, hyne ne qeverin e De Gasperit, si e si t'u ndihmojne imperijalistavet amerikane me e shendrrue Italin ne protektorate amerikane.

Por planet ekspansjoniste te SH. B. A. hasin ne rezistencen e reepte te popujvet, qe nuk duen me ra nen skllaverin e imperjalistavet amerikane.

*

Idenat e Deklarates se Konsultes se nande Partive Komuniste depertuen ne turmat popullore, u frymzuen besim aty ne edhe i ngriten ne lufte kundra ekspansjonizmit amerikan. Viti qe shkoi i solli nji fitore serjoze levizjes demokratike çlirimtare. Ne France, klasa puntore i korri sukseset e veta te para ne luften per paqen, lirin dhe pamvarsin kombetare te Vendit; u-shtue veprimtarija dhe organizimi politik i klases puntore n'Itali; u-forcue autoriteti dhe roli parrojë i klases puntore ne levizjen çlirimtare te popuive kolonijal dhe te mvarun.

*

Perpjekjet per t'a shtype levizjen Nacional—Çlirimtare me fuqin ushtarake, popujt iu pergjegjen me nji rezistence gjithnji ma te madhe. Populli Kinez, nen udheheqjen e Partis Komuniste, zhvillon me sukses luften heroike kundra kolonizatorevet amerikane kundra klikes reakcjonare te Cang Kaj Shekut. Edhe levizja Nacional Çlirimtare ne Hindonezi asht forcue dhe masovizue mjaft. Interventa e paturpshme e imperjalistave amerikane dhe angleze ne Greqi nuk asht ne gjendje me e ndale forcimin e levizjes demokratike dhe me e thye vullnetin e popullit grek ne luften per liri dhe pamvarsin e vet kombetare.

Armata demokratike e Greqis, e cila kontrollon gjymesen e territorit te Vendit te vet, i zhvillon operacjonet e saja me sukses. Si prove e suksesit te kesaj lufte asht formimi i qeveris demokratike greke.

*

Vendet e demokracis popullore — Jugosllavija, Bullgarija, Polonija, Çekosllovakija, Hungarija, Rumanija e Shqipnija — e perforcuen pushtetin e ri, populluer, tue i shpartallue, me lufte te vendosun, intrigat e imperijalizmit Anglo—Amerikan. Ne vendet e Europes Perendimore, ku fuqin e kane ne dore merecnaret amerikane, rindertimi i mbas luftes shoqnohet me kerenimin e interesavet jetesore te popullit puntor, me kaosin ekonomik, papunesine, vorfnimin e shtresave te gjana te popullsis, kurse ne Vendet e demokracis se re vrehet lulezimi ekonomik, kryhen planet e rindertimit dhe zhvillimit t'ekonomis popullore. Keto vende, tue ndjeke rrugen e vet, kane hjedhe hape te reja drejte socijalizmit. Ato kane lidhe nder vedi nji seri marrveshjesh, qe e perforcojne paqen n'Europe; ato i apin ndihme njena tjetres ne baze te parimevet te miqesis vllaznore, nderimit te sovranitetit dhe liris se popujvet.

* *

Ne Bashkimin Sovjetik, pararojen e kampit anti-imperijalist e demokratik, viti 1947 ka qene vit i nji pune se forte ndertuese, qe ka sjelle fryt te begateshem ne lamen e industris, bujqesis dhe ndertimit kultural. Reforma monetare, qe u-zbatue tash vone, solli perforcimin e rubljes; ajo do te ndihmoje qe te ngrihet niveli i mireqenjes materjale te popullit puntor dhe te forcohet edhe ma teper fuqija e shtetit sovjetik. Ne BRSS u-hoq sistemi i triskavet te konsumit dhe jane zbrite mjaft çmimet e gjanavet ushqimore dhe t'artikujvet industriiale.

Borgjezija tue iu frigesue per vdekje suksesevet qe i ka mbrri BRSS dhe mbare kampi demokratik, perpiqet me e shtremnue realitetin ne BRSS; shpifesat dhe falsifikuesat borgjez i shtremnojne faktet, athue s'i mashtrojne turmat popullore.

Cdo njeri me mend ne krye e din fare mire, b. f. se reforma monetare dhe hjekja e triskavet te konsumimit ne BRSS jane nji fakt me shum randesi qe provon hovin e ri ekonomik te Vendit.

Mjafton qe t'a kujtojme se keto javet e fundit, n'Angli edhe patatet merren me triska. N'Itali ka vjete qe jepen nga nji sasi e vogel artikujsh konsumi te gjane, sa per me u marre ere; mandej te gjitha ketyne u shtohet inflacjoni, qe e fike popullin ne te gjitha Vendet borgjeze; funti, frangu dhe lireta bijne gjithnji teposhte, u ulet vlefta. Mvaresija ekonomike nga SH. B. A. e ka shtue inflacjonin n'Angli, inflacjoni e ban kerdin edhe ne Shtetet e Bashkueme. Ne te gjitha Vendet borgjeze rritet ushtrija e te papunevet. Ne SH. B. A. numri i te papunevet dhe atyne qe jane ne pune vetem pjesrisht kapet deri ne njimdhet milion njerez.

Kalemxhijt borgjeze dhe socijalistat e djathte i paraqesin te gjitha keto si parajzi tokesuer, ndersa lulezimin e vertete t'ekonomis popullore, perforcimin e valutes sovjetike, permiresimin e shpejte te gjendjes materijale te mbare popullit sovjetik, e paraqesin si „kriza ekonomike", „inflacjon te rande", si ulje te nivelit jetesuer te popullit puntor.

Po kush ju a beson kete, zotnij genjeshtare dhe falsifikatore imperijalista? Ju do t'ishit te kenaqun sikur edhe ke ju ekonomija te perparonte me kaq hov dhe te forcohej kaq shum valuta. Por kete ju s'mund t'a bani. Fati i juej asht — "kriza ekonomike e pacvitueshme, kaosi financjar, vorfnimi dhe papunsija e miljona njerzve punonjes.

Imperijalistat perpiqen me gjete rruge shpetimi nga kriza e pergjithshme e kapitalizmit tue u-versule kundra klases puntore, kundra interesavet jetesore te popullit puntor dhe tue skllaverue sa e sa popuj.

Sot gjendia nderkombetare asht ndryshue rranjesisht. Kampi anti-imperijalist demokratik ka kalue n'ofensive kundra kampit imperijalist. Ne kete rruge jane arrijte sukseset e para. Nen shtypjen e turmave popullore imperijalistat jane te shtrenguem me kalue ne difensive dhe manovrim.

Turmat punonjese dhe te gjitha fuqit demokratike te botes duhet te nxjerrin ket per fundim te pamohueshem nga lufta e vjeme per liri dhe pamvarsi: imperijalistat mund te detyrohen qe te terhiqen vetem tue shtrengue rradhet e kampit demokratik, vetem ne force. Imperijalizmi njef vetem nji ligje — forcen.

Forca e njerzve punonjes qendron n'organizimin, kompaktesin dhe ne marshimin e tyne vendimtar kundra imperijalistave.

E ardhshmja kerkon nji lufte te veshtire dhe te rrepte. Nga kjo lufte kampi demokratik do te dale si ngadhnjyes mbi fuqit e imperjalizmit. Partinat Komuniste, qe bashkojne rreth vehtes te gjitha fuqit e vertetа patriotike e demokratike, do t'a çojne edhe ma nalte flamurin e luftes per pamvarsin e Europes, per lirin dhe sovranitetin e te gjitha Vendevet, kundra skllaverimit te ketyne nga imperjalizmi amerikan.

Kampi demokratik anti-imperijalist, tue i bashkue te gjitha fuqit e veta do t'a zhvilloje edhe ma teper luften e tij kundra nxitsave te luftes dhe skllaveruesavet te popujve dhe do te korre ne kete lufte sukseset te reja.

("Per paqe te shendoshe, per demokraci popullore",
Nr. 1 (4), 1 kallenduer 1948.)

Botim i Keshillit Krahinuer te Frontit populluer; Shtypshkroja Krahinore „PROGRES"
Paitimet ne llefore i prasne. Administrata dhe ekspedicioni. Numri i cekut 38-7045C8